



Uusi jalostuksen tavoiteohjelma
1.1.2024–31.12.2028

Bourbonnais'nseisoja
179

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa **15.4.2023**
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt **21.5.2023**

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laaja tietopaketti bourbonnais'nseisojasta kaikkien rodun kasvattajien, harrastajien ja rodusta kiinnostuneiden käyttöön. Tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliitto ry:n jalostustieteellisen toimikunnan mallirungon ja siihen liittyvien ohjeiden pohjalta. Alkuperäinen jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksessa 21.4.2012. Suomen Kennelliitto ry:n jalostustieteellisen toimikunnan hyväksymisen jälkeen se on ollut voimassa 1.1.2013 alkaen.

Uusi jalostuksen tavoiteohjelman päivitys on käsitelty ja hyväksytty Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksessa **xx.x.2023**, mistä on hyvissä ajoin tiedotettu rotujärjestön jäseniä Saksanseisojakerhon internet-sivuilla: www.saksanseisojakerho.fi. Jalostuksen tavoiteohjelma on ollut rotujärjestön internet-sivuilla kaikkien rodusta kiinnostuneiden tutustuttavana ja kommentoitavana hyvissä ajoin ennen vuosikokousta **2023**. Vuosikokouksen roturyhmäkokouksessa tavoiteohjelma on käyty läpi, ja se on Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksessa **xx.x.2023** hyväksytty jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti muokattuna.

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut vuonna 2012: Pirjo Kankaanpää, Marianna Plathan, Miia Salo, Hannele Tammivuori, Riikka Karvinen.

Päivittänyt vuonna 2018: Miia Salo, Marianna Plathan, Tytti Kankaanpää, Minna Rasinpää

Saadun palautteen mukaisesti muokannut vuonna 2019: Tytti Kankaanpää

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut vuonna 2023: Tytti Kankaanpää, Minna Rasinpää, Sanna Hietala

Kannen kuva: D. Malher 1907

Sisällys

| | |
|---|----|
| 1. Yhteenveto | 4 |
| 2. Rodun tausta | 5 |
| 3. Järjestöorganisaatio ja sen historia | 5 |
| 4. Rodun nykytilanne | 6 |
| 4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja | 6 |
| 4.1.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja Suomessa | 6 |
| 4.1.2 Populaation rakenne ja jalostuspohja Ranskassa | 9 |
| 4.1.3 Populaation rakenne ja jalostuspohja Yhdysvalloissa | 10 |
| 4.1.4 Populaation rakenne ja jalostuspohja muissa maissa | 10 |
| 4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet | 11 |
| 4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta .. | 11 |
| 4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa | 11 |
| 4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet | 12 |
| 4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen | 16 |
| 4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmista sekä niiden korjaamisesta | 16 |
| 4.3. Terveys ja lisääntyminen | 17 |
| 4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat | 17 |
| 4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet | 19 |
| 4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt | 21 |
| 4.3.4 Lisääntyminen | 22 |
| 4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet | 22 |
| 4.3.5.1 T-box mutaatio | 22 |
| 4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä | 22 |
| 4.4. Ulkomuoto | 23 |
| 4.4.1 Rotumääritelmä | 23 |
| 5. Yhteenveto aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta | 26 |
| 6. Jalostuksen tavoitteet ja toteutus | 27 |
| 6.1 Jalostuksen tavoitteet | 27 |
| 6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille | 27 |
| 6.3 Rotujärjestön toimenpiteet | 29 |
| 6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin | 29 |
| 6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta | 30 |
| 7. Lähteet: | 31 |
| 8. Liitteet | 32 |
| Liite 1: Luonnekysely 2017 | 32 |

TAULUKOT

Taulukko 1: Vuosilasto - rekisteröinnit 2013-2022

Taulukko 2: Viimeisen 10 vuoden (2013-2022) aikana jalostukseen käytetyt koirat

Taulukko 3: Ominaisuuspisteiden selitteet

Taulukko 4: Kanakoirien erikoiskokeiden osallistumiskerrat vuosina 2013-2022

Taulukko 5: Koiranäyttelykäynnit 2013-2022

Taulukko 6: Jalostukseen käytettyjen koirien lonkkakuvaustulokset

Taulukko 7: Lonkkaniveltilasto syntymävuoden mukaan

Taulukko 8: Kynärniveltilasto syntymävuoden mukaan 2009-2019

Taulukko 9: Yleisimmät kuolinsyyt vuosilta 2003-2022

Taulukko 10: Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin – suunnitelman toteutus

Taulukko 11: Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Taulukko 12: Toimintasuunnitelma JTO-kaudelle 2024-2028

1. Yhteenveto

Bourbonnais'nseisoja on ranskalainen seisova lintukoira, joka kuuluu FCI (Fédération Cynologique Internationale) ryhmään 7. Sen rotujärjestönä on kaikille mannermaisille kanakoirille yhteinen Saksanseisojakerho ry. Bourbonnais'nseisojat ovat metsästyskoiria, joiden rodunomainen käyttökoe Suomessa on kanakoirien erikoiskoe (KAER).

2000-luvulla osa suomalaisista kanakoiraharrastajista suuntasi katseensa ulkomaille etsiessään sopivinta ja mielenkiintoisinta metsästyskoirarotua laajasta kanakoirien rotuvalikoimasta. Bourbonnais'nseisojista kiinnostavan vaihtoehdon teki sen käytännöllisen koon ja helppohoitoisen turkin lisäksi rodun lempeä, miellyttävä luonne sekä suuri intohimo metsästykseseen. Ensimmäinen Suomeen tuotu yksilö rekisteröitiin 2003 ja vuoden 2022 lopussa rotua on rekisteröity maassamme 161 yksilöä. Vaikka rotu on suomalaisille edelleen suhteellisen uusi, ja maailmallakin varsin harvinainen, on se todellisuudessa yksi vanhimpia kanakoirarotuja. Bourbonnais'nseisojat ovat peräisin Keski-Ranskasta, missä rotu on tunnettu vuodesta 1598.

Koska Bourbonnais'n maakunta on vuoristoista aluetta, rodulta on vaadittu vaihtelevassa maastossa kestävä, tasapainoista ja joustavaa laukkaa. Siksi siitä on kehitetty liioittelematon, lähes neliömäisen rakenteen omaava koira, jonka tulee olla vankka, vahva ja tiivis, mutta samalla riittävän jalo. Väriykseltään bourbonnais'nseisojat ovat valkopohjaisia, ja niissä on kauttaaltaan ruskeita tai oransseja pilkkuja. Rodussa esiintyy luonnontöpöä häntää. Vaikka rodun olemassaolo on ollut historiassa vaarassa, ovat sen tyyppi ja käyttöominaisuudet säilyneet entisellään. Nykypäivän koirat muistuttavat ulkomuodollisesti vanhoissa kuvissa ja piirroksissa esiintyviä koiria ja suurinta osaa käytetään metsästykseseen.

Bourbonnais'nseisojat ovat perusterveitä koiria, joiden rakenne mahdollistaa kestävä työskenntelyn. Rodun yleisin perinnöllinen sairaus on lonkkaniveldysplasia. Tämän vastustamiseksi rotu on PEVISA-ohjelmassa ja vaatimuksena Suomeen rekisteröidylle jalostusyksilölle on lonkkakuvauslausunto. Jalostusyksilön valinnassa tulee metsästyskoiralla huomioida terveyden ohella luonne, käyttöominaisuudet ja rotutyyppillinen ulkomuoto. Kaikki näyttely- ja koekäynnit kartuttavat tärkeää tietoa kasvattajille ja pentua hankkiville jalostuskoirien ja sukujen ominaisuuksista sekä lisäävät rodun tunnettavuutta. Rotu onkin menestynyt hyvin näyttelyissä ja kokeissa. Vuonna 2017 bourbonnais'nseisoja palkittiin rotujärjestön vuosikokouksessa Kanakoirataululla, joka jaetaan Suomessa rekisteröidyistä 27 mannermaisesta kanakoirarodusta parhailla pisteillä palkitulle voittajaluokan koiralle. Sama koira valmistui vuonna 2017 myös rodun ensimmäiseksi Suomen käyttövalioksi ja samalla kaksoisvalioksi.

Koska kyseessä on lukumäärältään pieni rotu, on tärkeää laajentaa sen jalostuspohjaa. Suomalaiset kasvattajat sekä rodun harrastajat ovat panostaneet tähän käyttämällä ulkomaisia uroksia ja tuomalla maahamme uusia yksilöitä Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta. Pitkät välimatkat ja keinosiemennykset ovat vaikuttaneet rodun pentuekokoon ja lisääntymiseen. Luonnollista lisääntymistä voidaan suosia enenevästi jalostusyksilöiden määrän lisääntyessä. Rodun tulevaisuus Suomessa ja maailmalla on turvattu. Rotu on levinnyt yli kymmeneen Euroopan maahan, Yhdysvaltoihin, Kanadaan ja Venäjälle. Suomesta bourbonnais'nseisojia on viety Ruotsiin, Norjaan, Viroon, Latviaan, Liettuaan sekä Yhdysvaltoihin.

PEVISA ja suositukset jalostukseen käytettäville koirille

Rodulla on PEVISA-ohjelma: Jalostukseen käytettävällä koiralla on oltava lonkkakuvauslausunto astutushetkellä. Enimmäisjälkeläismäärä on 21. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Kahta T-Box-mutaation (töpöhäntä) omaavaa koiraa ei saa yhdistää. Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeuslupa: ei vaadita lonkkakuvauslausuntoa (2 pentuetta).

Suosittelaa, että jalostukseen käytetyt koirat myös kynnärkuvataan.

2. Rodun tausta

Bourbonnais'nseisoja on vanha ranskalainen seisojarotu, joka on mainittu ranskalaisessa kirjallisuudessa jo vuonna 1598 (Historie Naturelle d'Aldovrandi, Bibliotheque Nationale). Rotua on kuvattu metsästäjän miellyttävänä seuralaisena, joka on olemukseltaan kestävä ja terve. Karvapeitteen pohjaväri on valkoinen, missä on kauttaaltaan ruskeita tai kellanruskeita pieniä pilkkuja. Rodulla on korkea metsästysvietti. Kuten monen muunkin nykyajan seisojarodun, bourbonnais'nseisojan uskotaan saaneen alkunsa espanjalaisista seisojista. Rotu on kotoisin Bourbonnais'n maakunnasta Keski-Ranskasta.

Ryhmä rodulle omistautuneita kasvattajia Ranskassa muodosti ensimmäisen bourbonnais'nseisojajärjestön vuonna 1925, ja ensimmäinen rotumääritelmä julkaistiin järjestön tiedotteessa 1930. Tavoitteena järjestöllä oli elvyttää rotu ja tuoda takaisin sen ensimmäistä maailmansotaa edeltänyt näkyvyys. Rodun jalostus noudatti tuolloin tiukkoja värivaatimuksia, karvapeitteen haalistuneen "syreeninkukan väriä" sekä luonnostaan lyhyttä häntää. Tällainen tiukka valinta vaaransi tuolloin koko rodun olemassaolon, ja rotu oli kuolla sukupuuttoon. 1970-luvulla joukko ranskalaisia kasvattajia Michel Comten johdolla otti asiakseen rodun säilyttämisen. Ranskan toinen bourbonnais'nseisoja järjestö perustettiin 1982 ja FCI tunnusti rodun 1991. Tavoite rodun elvyttämiseksi oli saavutettu.

3. Järjestöorganisaatio ja sen historia

Bourbonnais'nseisoja kuuluu mannermaisten seisojarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho ry:n alaisuuteen. Saksanseisojakerho perustettiin vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa. Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2600 jäsentä.

Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 27 eri mannermaista seisojarotua tai rotumuunnosta, joita rekisteröidään vuosittain yli 800 pentua.

Saksanseisojakerhon tarkoitus on kehittää ja ylläpitää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, katselmuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja. Kerho ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta sekä pyrkii torjumaan koirien terveydentilaa horjuttavia perinnöllisiä vikoja.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta ja tietojenkäsittelytoimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri, vuosikirjan päätoimittaja ja kotisivujen vastuhenkilö.

Jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälityksen. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostukseen liittyvällä tiedotuksella toimikunta kehittää kanakoiraharrastajien tietoutta asiasta. Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on yksi yhteinen jalostusneuvoja niin kutsutuille pienroduille, joihin bourbonnais'nseisoja kuuluu. Rodulla on myös oma rotuyhteyshenkilö, joka vastaa muun muassa kerhon ylläpitämisestä pentuvälityksestä.

4. Rodun nykytilanne

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja Suomessa

Bourbonnais'nseisoja tarjoaa kanakoirarotujen valikoimaan keskikokoisen, lyhytkarvaisen vaihtoehdon, jolle on löytynyt kysyntää suomalaisten metsästäjien joukosta. Kasvattajilla on yhteiset tavoitteet käyttö- ja ulkomuoto-ominaisuuksien vaalimisessa, eikä rodussa esiinny jakautumista käyttötarkoituksen perusteella.

Ensimmäinen bourbonnais'nseisoja on rekisteröity Suomeen vuonna 2003 ja ensimmäiset pentueet syntyivät kaksi vuotta myöhemmin. **Vuoden 2022 lopussa bourbonnais'nseisoja oli rekisteröity Suomen Kennelliittoon 161 yksilöä. Tuontikoiria on rekisteröity viimeisen kolmen vuoden aikana seitsemän koiraa, jotka ovat neljästä eri maasta.** Tämä luo hyvää jalostuspohjaa tulevaisuutta ajatellen. Myös Suomesta on viety pentuja ulkomaille.

Rotua on kasvattanut Suomessa seitsemän kasvattajaa ja kasvattajilla on vuoden 2022 loppuun mennessä ollut 1-10 pentuetta. Pentueita syntyy nykyisin lähes vuosittain. Vaihteleva pentuekoko sekä tuontikoerien määrä korostuvat rekisteröintilastoissa suurena vaihteluna pienen populaation vuoksi.

Taulukko 1: Vuosilasto - rekisteröinnit 2013-2022

| | 2022 | 2021 | 2020 | 2019 | 2018 | 2017 | 2016 | 2015 | 2014 | 2013 |
|--|---------|---------|------|------|--------|--------|--------|---------|--------|------|
| pennut (kotimaiset) | 8 | 26 | | | 18 | 1 | 12 | 6 | 1 | |
| tuonnit | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 | 3 | 2 |
| pentueet | 2 | 4 | | | 4 | 1 | 3 | 1 | 1 | |
| pentuekoko | 4,0 | 6,5 | | | 4,5 | 1,0 | 4,0 | 6,0 | 1,0 | |
| Jalostukseen käytetyt eri urokset | | | | | | | | | | |
| - kotimaiset | 2 | | | | 2 | 1 | 1 | 1 | | |
| - tuonnit | | 3 | | | | | | | | |
| - ulkomaiset | | 1 | | | | | 2 | 1 | | |
| urosten jalostuskäytön keski-ikä | 6v 11kk | 2v 10kk | | | 4v 1kk | 7v 7kk | 3v 5kk | 2v 5kk | 8v | |
| Jalostukseen käytetyt eri nartut | | | | | | | | | | |
| - kotimaiset | | 2 | | | | | 2 | 1 | 1 | |
| - tuonnit | 2 | 2 | | | 4 | 1 | 1 | | | |
| nartut jalostuskäytön keski-ikä | 5v | 5v 6kk | | | 3v 8kk | 3v 6kk | 2v 9kk | 8v 11kk | 5v 1kk | |
| sukusiitosprosentti | 1,49% | 4,26% | | | 3,96% | 4,30% | 2,08% | 8,01% | 0,00% | |

Lähde: Suomen Kennelliitto KoiraNet

Rekisteröintimäärät Suomessa

Suomessa on vuosina 2013-2022 rekisteröity yhteensä 16 pentuetta, joista vuosina 2018-2022 10. Pentueissa on ollut keskimäärin 4,5 pentua. Pentueita syntyy lähes vuosittain ja niitä on noin 1-4 kpl. Pentuekoko on

vaihdellut 1-8 pennun välillä. Tuontikoiria rekisteröidään vuosittain 1-3 kappaletta. Viimeisen kymmenen vuoden seuranta-ajalla koiria on tuotu Suomeen Norjasta, Sveitsistä, Ranskasta, Liettuasta ja Yhdysvalloista.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettyjen urosten keskimääräinen ikä on ollut vaihteleva vuosittain. Toisaalta tämä selittyy pienen population kautta. Nouseva keski-ikä antaisi enemmän tietoa kyseisten koirien terveydestä ja ominaisuuksista sekä aikaisemmista mahdollisista jälkeläisistä. Jalostukseen käytettyjen narttujen keskimääräinen ikä on vakiintunut 3-5 vuoden ikään, mikä niin ikään antaa tietoa kyseisten koirien terveydestä ja ominaisuuksista, mutta toisaalta tekee vaikeammaksi arvioida jälkeläisnäyttöjä, eli mitä koira periyttää. Toivottavaa on, että jalostukseen käytettävistä koirista olisi terveystietojen lisäksi myös tietoa käyttöominaisuuksista.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa,

jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (www.kennelliitto.fi, MMM Katariina Mäki, 5.8.2013)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun vuosittainen sukusiitosaste on vaihdellut seurantakauden aikana suuresti, mutta pääsääntöisesti sukusiitosaste on pysynyt alle suositellun 6,25%. Sukusiitosastetta tarkastellessa on huomioitava, että jalostukseen on käytetty ulkomaisia uroksia ja tuontinarttuja, joiden sukupuutiedot eivät ole Koiranetissä täydellisinä ja tietokannassa saattaa olla tehdyistä korjauksista huolimatta samoja koiria usealla eri rekisterinumerolla.

Taulukko 2: Viimeisen 10 vuoden (2013-2022) aikana jalostukseen käytetyt koirat (koiran syntymävuosi suluissa)

| Uros | Tilastointiaikana | | | | Toisessa polvessa | | Yhteensä | |
|------------------------------------|-------------------|---------|---------|------------|-------------------|---------|-----------|---------|
| | Pentueita | Pentuja | %-osuus | kumulat. % | Pentueita | Pentuja | Pentueita | Pentuja |
| PIHKAPISARAN BR KARMA (2011) | 3 | 11 | 15,28% | 15% | 1 | 6 | 3 | 11 |
| KARAMAIN TRITON (2016) | 2 | 9 | 12,50% | 28% | 0 | 0 | 2 | 9 |
| GREY MAŽAS BROLIS (2018) | 1 | 8 | 11,11% | 39% | 0 | 0 | 1 | 8 |
| GIZMO MAZAS BROLIS (2018) | 1 | 7 | 9,72% | 49% | 0 | 0 | 1 | 7 |
| DANTE DE LA MUELE DU FOIN (2013) | 1 | 6 | 8,33% | 57% | 2 | 9 | 1 | 6 |
| CANINE EAKTI USTIT (2011) | 1 | 6 | 8,33% | 65% | 0 | 0 | 1 | 6 |
| SPECTROLITE'S FRENCH KISS (2016) | 1 | 6 | 8,33% | 74% | 0 | 0 | 1 | 6 |
| NÉRO DU BOIS DES BOUCHAUDS (2017) | 1 | 6 | 8,33% | 82% | 0 | 0 | 1 | 6 |
| GYLDENSKOV'S PANTER (2019) | 1 | 5 | 6,94% | 89% | 0 | 0 | 1 | 5 |
| CANINE EAHČÁLAS TIVGA (2011) | 1 | 4 | 5,56% | 94% | 0 | 0 | 1 | 4 |
| FILOU DU ROCHER DES JASTRES (2010) | 1 | 2 | 2,78% | 97% | 2 | 14 | 1 | 2 |
| KARAMAIN REMUS (2009) | 1 | 1 | 1,39% | 99% | 4 | 12 | 2 | 8 |
| RUFNIT FLETCHER (2006) | 1 | 1 | 1,39% | 100% | 2 | 3 | 2 | 3 |

| Narttu | Tilastointiaikana | | | Toisessa polvessa | | Yhteensä | |
|---|-------------------|---------|---------|-------------------|---------|-----------|---------|
| | Pentueita | Pentuja | %-osuus | Pentueita | Pentuja | Pentueita | Pentuja |
| JADE DU PECH DU CAYROL (2014) | 2 | 12 | 16,67% | 1 | 6 | 2 | 12 |
| JEANNE D ARC DU PECH DU CAYROL (2014) | 2 | 11 | 15,28% | 2 | 9 | 2 | 11 |
| SPECTROLITE'S FRENCH VANILLA (2016) | 1 | 8 | 11,11% | 0 | 0 | 1 | 8 |
| ISADORA DE LA VALLEE DE SHANKARA (2013) | 1 | 7 | 9,72% | 0 | 0 | 1 | 7 |
| CANINE ATTANVUOTNA (2005) | 1 | 6 | 8,33% | 2 | 7 | 3 | 19 |
| LADY TERTTU DE LA BAIE DE MYRTHE (2015) | 2 | 6 | 8,33% | 0 | 0 | 2 | 6 |
| NETTE DU PECH DU CAYROL (2017) | 1 | 6 | 8,33% | 0 | 0 | 1 | 6 |
| CANINE IEHČANAS (2017) | 1 | 6 | 8,33% | 0 | 0 | 1 | 6 |
| CANINE FÀVRU (2012) | 1 | 4 | 5,56% | 0 | 0 | 1 | 4 |
| INARI DE LA PIERRE D'OR (2013) | 2 | 3 | 4,17% | 0 | 0 | 2 | 3 |
| SPECTROLITE'S AMERICAN DREAM (2012) | 1 | 2 | 2,78% | 2 | 14 | 1 | 2 |
| CANINE CUVCCAS (2009) | 1 | 1 | 1,39% | 2 | 3 | 2 | 3 |

Jalostuksessa käytetyt yhdistelmät ja jalostuskoirien keskinäiset sukulaisuussuhteet

Viimeisen 10 vuoden aikana Suomessa on käytetty jalostukseen 13 eri urosta ja 12 eri narttua. Yksi yhdistelmä on uusittu. Jakson pentueitten vanhemmissa on toisilleen lähisukulaisia, jalostuskäytössä ovat olleet isät ja pojat, äidit ja tyttäret sekä sisarukset. Kannan sukulaisuus on siis suurempi kuin urosten/narttujen määrän perusteella voisi olettaa. Tähän vaikuttaa myös rodun pieni populaatio, vaikka käytetään ulkomaisia uroksia, on usein heidänkin lähisukulaisiaan jo Suomessa.

Koska rodun populaatio Suomessa on pieni, tulee jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että jalostukseen käytettäisiin mahdollisimman eri sukulinjaisia koiria. Rekisteröintimäärien vähyden takia tietyn linjan tai esimerkiksi yksittäisten pentuesisarusten runsas jalostuskäyttö muodostaa määrällisesti hyvin suuren osan rodun kokonaisuudessaan käytetyistä jalostuskoirista.

4.1.2 Populaation rakenne ja jalostuspohja Ranskassa

Ranskassa rotua on rekisteröity vuodesta 1974. Suurin pentumäärä (170) saavutettiin vuonna 1989, jota seurasi kymmenen vuoden kulta-aika. 2000-luvulla rekisteröintimäärät lähtivät kuitenkin laskuun. Alhaisimmillaan pentuja syntyi vain noin 60, mutta vuonna 2009 määrät lähtivät uudelleen nousuun, ja bourbonnais'nseisojien rekisteröintimäärä on pysynyt sittemmin yli sadan.

Rotu ei ole jakaantunut näyttely- ja käyttölinjaan, ja valtaosa koirista myydään metsästäviin koteihin. Näyttelykäyntejä rodulla on kotimaassaan yleisesti ottaen vähän. Koekäyntejä rodulla on kotimaassaan

vuosittain vaihtelevasti, mutta kokonaisuudessaan populaatioon nähden varsin vähäisesti. Yleisesti ottaen tulostaso on erinomainen sekä koe- että näyttelypuolella.

Terveystutkimuksia tehdään Ranskassa vaihtelevasti. Lonkkien tutkiminen on viime vuosina lisääntynyt ja lonkkaongelmista puhutaan. Muutamilla yksilöillä aloitettu rodun elvytys aiheutti alkuvuosina runsaasti tiukkoja sukusiitoksia. Sukusiitosten käyttö on jatkunut melko pitkään ja vasta viimeisen kymmenen vuoden aikana se on selvästi vähentynyt. Yhdistelmien sukusiitoskertoimet alkavat olla kohtuullisella tasolla eikä entisaikojen tiukkoja sukusiitoksia enää oikeastaan käytetä. Häntien tyypistäminen on edelleen Ranskassa sallittua, kuten myös töpö-töpö -yhdistelmien tekeminen. Näiden yhdistelmien aiheuttamista ongelmista tai vioista ei ole tiettävästi raportoitu.

4.1.3 Populaation rakenne ja jalostuspohja Yhdysvalloissa

Ensimmäiset bourbonnais'nseisojat vietiin Yhdysvaltoihin vuonna 1988, ja vuodesta 1992 lähtien rekisteröintimäärät ovat olleet tasaisessa nousussa. Tällä hetkellä rotua rekisteröidään alle sata yksilöä vuodessa. Amerikkalaiset kasvattajat tuovat vuosittain uusia rodun edustajia Ranskasta laajentaen näin populaationsa jalostuspohjaa. Suomesta on Amerikkaan viety yksi koira, tämän koiran isä on amerikkalainen. Koirat on rekisteröity North America Versatile Hunting Dog Association (NAVHDA) -yhdistykseen sekä vuodesta 2011 lähtien Yhdysvaltojen tärkeimpään rotukoira järjestöön American Kennel Club:iin (AKC). Ennen AKC:n rekisteröintimahdollisuutta osa koirista rekisteröitiin NAVHDA:n lisäksi Puerto Rican Kennel Club:n joka kuuluu FCI:hin. Tämä mahdollisti kansainvälisen yhteistyön, sillä FCI:lla ei ole NAVHDA:n kanssa suoraa yhteistyösopimusta.

Suuri osa rodun edustajista myydään Yhdysvalloissa metsästäviin koteihin, ja rotua nähdäänkin jonkin verran käyttökokeissa ja -kilpailuissa. Virallisia kokeita (test) järjestävät AKC ja NAVHDA sekä kilpailuja (trial) neljä eri yhdistystä. Näiden kaikkien säännöt eroavat hieman toisistaan, mutta useat koirat testataan/kilpailevat useammilla säännöillä. Tulostaso on ollut erinomainen. Näyttelyihin bourbonnais'nseisojat ovat saaneet osallistua Yhdysvalloissa vuodesta 2012 lähtien ja joitain koiria on näyttelyissä esitetty hyvin tuloksin.

Sukusiitoskertoimet ovat amerikkalaisissa bourbonnais'nseisoyhdistelmissä maltilliset, koska maahan tuodut koirat ovat mahdollistaneet eri sukuisten koirien yhdistelmät. Häntien tyypistäminen on Yhdysvalloissakin sallittua, kuten myös töpö-töpö -yhdistelmät. Kahden töpön yhdistelmiä ei ole kuitenkaan tiedossa.

4.1.4 Populaation rakenne ja jalostuspohja muissa maissa

Bourbonnais'nseisojia on Ranskan, Yhdysvaltojen ja Suomen lisäksi muissa maissa vähän. Yksittäisiä koiria on tällä hetkellä ainakin 16 eri maassa ja yksittäisiä pentueita on syntynyt viimeisen viiden vuoden sisällä näissä maissa. Näiden pentueiden kasvattajista osa on aloittelemassa kasvatustoimintaa ja odotettavissa on uusia pentueita lähivuosina.

Liettuassa on yksi kasvattaja, jonka kasvatustyö on vakiintunutta ja pentueita syntyy vuosittain. Liettuassa bourbonnais'nseisojia käytetään näyttelyissä, koekäyntejä on vain yksittäisiä. Menestys molemmissa on ollut hyvää. Sveitsissä on joukko aktiivisia harrastajia ja kasvattajia, jotka ovat perustaneet rodulle yhdistyksen. Pentueita Sveitsissä syntyy vuosittain. Englannissa on perustettu rodulle yhdistys yhteistyössä ranskalaisten kasvattajien kanssa ja muutama pentue on syntynyt.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmässä bourbonnais'nseisojan luonnetta kuvaillaan lempeäksi ja omistajaansa kiintyväksi. Työskennellessä koiran tulee olla kiihkeä ja älykäs, ja rodun tulee sopia erilaisten riistaeläinten metsästyksen vaihtelevissa maastoissa. Haussa pään asento on korkea, seisonta on kiinteä ja kohdistuu tarkasti riistaan. Hylkääviksi luonteen virheiksi rotumääritelmässä mainitaan aggressiivisuus tai pelokkuus.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Rodun harrastajille laadittiin joulukuussa 2017 luonnekysely, jolla kartoitettiin Suomessa asuvien bourbonnais'nseisojien luonneominaisuuksia. Kyselyyn vastattiin 52 yksilöstä, mikä vastaa noin 52% rodun kannasta Suomessa. Koirien ikä vaihteli kahdesta kuukaudesta 13 vuoteen (synt. 2004-2017) ja keskiarvo oli 4,9 vuotta.

Rotu on lempeä ja kotioloissa rauhallinen koira, joka sopii hyvin perhekoiraksi. Samaan aikaan rotu on aktiivinen ja taitava seisova kanakoira. Rotu on tavallisesti hieman pehmeä luonteeltaan ja niillä on vahva halu miellyttää, mitkä parhaimmillaan tekevät niistä helppoja koulutettavia. Nuoret koirat ovat usein pehmeämpiä ja varauksellisempia kuin aikuiset.

Jalostuksen vastuuhenkilöt, kasvattajat ja rodun harrastajat seuraavat kokeissa, testeissä ja näyttelyissä tuomareiden tekemiä havaintoja ja merkintöjä koirien ominaisuuksista ja luonteesta. Lisäksi erilaisissa tapahtumissa tehdään itse havaintoja koirien käyttäytymisestä. Tarkoituksena on seurata luonteiden kehittymistä ja ohjata jalostuskäyttöä siten, että jalostukseen käytettävien yksilöiden luonneominaisuudet vastaisivat asetettuja vaatimuksia.

Vuosien 2013-2022 välisenä aikana kolme koira on käynyt Kennelliiton luonnetestissä. Luonnetesti voi antaa lisätietoa koiran luonteen ominaisuuksista. Kaikki kokeissa käyneet koirat ovat suorittaneet luonnetestin. Koirat ovat osoittaneet pientä tai kohtuullista toimintakykyä, hermorakenteeltaan testatut ovat olleet hieman rauhattomia tai hermostunein pyrkimyksin, luoksepäästävyudessa luoksepäästäviä, mutta hieman tai aavistuksen pidättyväisiä ja laukauspelottomuudessa koirat ovat osoittaneet laukaisuvarmuutta (+++). Testin tuloksia tulee tarkastella kokonaispisteityksen sijasta osa-alueittain. Näin pienen otoksen perusteella ei pystytä vielä vetämään mitään kattavaa analyysiä mutta niistä saa vähän osviittaa siitä mitkä ovat bourbonnais'nseisojalle ominaiset osa-alue pisteet.

Kennelliiton jalostusstrategian mukaan rodunomaisen käytön pitäminen yhtenä jalostuskriteerinä edesauttaa useimmissa tapauksissa sekä koirien tasapainoisen käyttäytymisen että terveen rakenteen säilymistä. Pitkäjänteinen ja menestyksekkäs toimiminen henkisesti ja fyysisesti rasittavassa työssä on yleensä riittävä mittaustulos yksilön käyttäytymisestä ja terveydentilasta. Rotujärjestö Saksanseisojakerho ry mittaa koirien luonnetta vesityö- ja KAER-kokeissa sekä jalostuskatselmusten yhteydessä. Tulos kirjataan koepöytäkirjaan tai arvostelulomakkeeseen ja ne talletetaan Saksanseisojakerhon tietokantaan.

Bourbonnais'nseisojien näyttelyarvosteluista on löytynyt mm. mainintoja, jotka viittaavat arkuuteen "tarvitsee lisää kehätottumusta", "saisi esiintyä vapaammin", "tarvitsee lisää itseluottamusta". Kuitenkin osa näistä kommentteista oli koirilla, joiden luonnetta on aiemmin ja jälkepäin keuhuttu arvosteluissa; "luonne ystävällinen", "hyvin miellyttävä temperamentti", "erinomainen luonne". On siis tärkeää katsoa kokonaisuutena koirien saamia arvosteluja näyttelyistä.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Bourbonnais'nseisoja on vanha ranskalainen seisova kanakoira. Rotu on jalostettu Keski-Ranskan vuoristoisessa Bourbonnais'n maakunnassa, jossa koirat ovat etsineet riistaa vaihtelevissa maastoissa ja ilmaisseet riistan seisomalla. Nykyisin rodulla metsästetään eri puolilla Ranskaa niin ylämailla kuin pelloillakin. Bourbonnais'nseisoja on hyvän riistavietin omaava, sillä on erinomainen hajuaisti ja riistankäsittelytaito. Bourbonnais'nseisojan tyypillinen hakuvauhti on nopea laukka, mutta rodun tulee osata mukauttaa hakuvauhtinsa ja työskentelynsä maaston mukaan. Suomessa yksi rodun tärkeä ominaisuus on hakuvauhdin ja maaston mukainen työskentely, koska metsästysalueet muuttuvat alueittain paljonkin maastoltaan, on laajaa peltoaukeaa, tiheitä metsiä, peitteisiä saarekkeita ja aukeita tuntureita. Bourbonnais'nseisojaa käytetään edelleen pääasiassa seisovana lintukoirana kanalintujen metsästyksessä, mutta rotu on myös soveltuva kyyhkys- ja vesilintujahteihin noutavana koirana. Bourbonnais'nseisoja on tavallisesti ilmapainuinen, mutta tarvittaessa se kykenee jäljestämään esimerkiksi pienpetoja ja ilmaisemaan ne haukkumalla. Pienpetojen kanssa työskentely vaatii kannustamista.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Bourbonnais'nseisojalla on vahva riista- ja seisontavietti. Rotu on metsällä intohimoinen, harkitseva, tasapainoinen ja yhteistyöhaluinen. Rodulla on yleensä luonnostaan energistä, kiihkeää ja laajaa hakua, joka edesauttaa riistan löytymistä. Bourbonnais'nseisoja ilmaisee riistan kiinteällä seisonnalla, joka kohdistuu suoraan riistaeläimeen. Bourbonnais'nseisojan metsästysominaisuuksia tulisi vaalia ja rodun uusia harrastajia kannustaa kouluttamaan koirastaan metsästyskäyttöön sopiva yksilö ja metsästämään koiran kanssa. Rodun harrastajia suositellaan käymään kokeissa, jolloin saadaan näyttöjä metsästysominaisuuksista KAER-kokeiden muodossa.

Kokeet

Kanakoirien erikoiskoe - KAER

Yleistä

Kanakoirien erikoiskokeet (KAER) ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoja koirien metsästysominaisuuksista kanakoirien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa arvioidaan koirien kykyä löytää ja käsitellä riistaa luonnon olosuhteissa. Kokeita järjestetään pelto, metsä ja tunturimaastoissa. Vesi- ja jälkikokeet järjestetään yleensä erillisenä kokeena, joissa arvioidaan koiran kykyä vesinoutoon ja laahausjäljen suorittamiseen. Lisäksi huomiota kiinnitetään koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

Koeluokat

KAER-kokeessa koeluokkia on kolme. *Nuorten luokkaan* (NUO) saa osallistua koira, joka on täyttänyt 9 kk ja on enintään 24 kk, eikä ole kilpaillut muissa luokissa. *Avoimeen luokkaan* (AVO) saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan. *Voittajaluokkaan* (VOI) osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa. Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta 1. 2. ja 3. palkintoa (esim. AVO 2) kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Arvosteluperusteet ja palkitseminen

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa (NUO) ja avoimessa luokassa (AVO) koiran on saatava hyväksytyt arvosana hausta ja riistatyöstä. Nuorten luokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnynnäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskykyyn.

Tullakseen palkituksi AVO 1. palkinnolla koiran on saatava hyväksytyt arvosana jokaisesta osasuorituksesta ja sillä on oltava vähintään kaksi (2) hyväksytyä riistatyötä. Tullakseen palkituksi voittajaluokassa (VOI) koiran on saatava hyväksytyt arvosana jokaisesta osasuorituksesta. Maasto-osuudessa ylituomari arvioi koiran haun

tuloksellisuutta sekä mm. juoksuvauhtia, tuulenkäyttöä, maastonpeittävyttä, laajuutta, yhteistyötä ja metsästyshalua.

Riistatyö tapahtumasta arvioidaan mm. seisontaherkkyys, seisonnan kiinteytys, eteneminen, paikallistaminen ja käyttäytyminen riistan karkottuessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa.

Lisäksi kirjataan, jos koiran luonteessa on huomauttamista, esim. jos se on vihainen muille koirille tai ihmisille, hätyyttää kotieläimiä tai poroja, on paukkuarka tai äänтелеe häiritsevästi kokeen aikana.

Taulukko 3: Ominaisuuspisteiden selitteet

| | | | |
|---|---------|---|---|
| Hakuvauhti , kiinnitetään huomioita juoksuvauhtiin ja haun keskeytyksettömyyteen | 0 ... 5 | Kävelee → Hylätty | Erittäin nopeaa laukkaa |
| Hakutekniikka , haun maastonpeittävyys (laajuus+kuvio) ja tuulen huomioiminen | 0 ... 5 | Riittämätön → Hylätty | Erinomainen |
| Vainuamistapa kun koira hakee, tai on vainunnut riistaa | 0 ... 5 | Takertuu maajälkiin, ei hae hyväksyttävästi → Hylätty | Selvästi ilmavainuista ja yläpäistä |
| Seisontaherkkyys , kiinnitetään huomiota seisonnan kiinteyteen ja kestoon | 0..3..5 | Ei seiso riistalle, karkottaa itse → Hylätty | Seisoo liian herkästi, vaikeuksia paikallistaa riistaa |
| Eteneminen , kiinnitetään huomioita etenemisen metsästyksellisyteen | 0 ... 5 | Ei suostu seisonnaltaan hyväksyttävästi etenemään → Hylätty | Halukas ja täysin vapautunut |
| Käyttäytyminen riistan karkottuessa , riippumatta siitä seisoiko koira tai ammuttiinko tilanteessa | 0 ... 5 | Ryntää hillittömästi → Hylätty | Täysin rauhallinen |
| Noutohalukkuus , halu etsiä, tarttua ja tuoda noutokohde ohjaajalle | 0 ... 5 | Riittämätön, ei nouda → Hylätty | Erittäin halukas |
| Yhteistyö , yleiskuva kaikista osasuorituksista | 0..3..5 | Karkaa täysin käsistä → Hylätty | Tukeutuu aivan liikaa ohjaajaan |
| Metsästyshalu , yleiskuva kaikista osasuorituksista | 0 ... 5 | Työskentely halutonta, ei tuettunakaan suoriudu tehtävistään → Hylätty | Työskentelee tarmokkaasti ja peräänantamattomasti eikä tarvitse kannustusta |

Taulukkoon 3 on koottu ominaisuuspisteiden selitteet. Huomioitavaa on, että korkein numero ei ole aina paras, eikä jalostusmielessä toivottavin. Ominaisuuspisteet merkitään KAER-koirakohtaiseen pöytäkirjaan ja ne talletetaan Saksanseisojakerhon tietokantaan.

Saksanseisojakerho ry:n jalostusrekisteri

Saksanseisojakerhon ry:n jalostusrekisteriin hyväksymisen ehtona on vähintään AVO 2 palkinto KAER kokeessa nartuilla, AVO 1 palkinto uroksilla sekä laatuarvostelupalkinto koiranäyttelystä, vähintään 1 x AVO tai KÄY EH tai kahdelta tuomarilta 2 x AVO tai KÄY H, kuitenkin niin, ettei palkintosijan aleneminen johdu koiran luonteesta. Lisäksi koiran lonkkakuvaustuloksen täytyy olla A tai B ja koiran tulee täyttää muut rotukohtaiset PEVISA-määräykset.

Jalostusrekisteriin ilmoitettavan koiran omistajalta edellytetään lisäksi kirjallinen vakuutus siitä, että:

- koiralla ei ole todettu perinnöllisiä luusto- ja nivelsairauksia (esim. nivelien OCD, kyynärniveldysplasia, patellaluksaatio)
- koiralla ei ole todettu jalostuksesta poissulkevia perinnöllisiä silmänsairauksia (esim. entropium, katarakta, PRA)

- koiralla ei ole todettu muita perinnöllisiä sairauksia
- koiralla ei ole todettu jalostuksesta poissulkevia hammaspuutoksia
- koiralla ei ole todettu ollut epileptistyyppisiä kohtauksia
- koira ei ole aggressiivinen tai arka

Omistaja vahvistaa allekirjoituksellaan jalostusrekisterikaavakkeessa antamansa tiedot.

Käyttöjalostuspalkinto

Käyttöjalostuspalkinnon tarkoitus on edistää hyvän ulkomuodon omaavien, metsästysominaisuuksiltaan korkealuokkaisten mannermaisten kanakoirien jalostustyötä. Palkinto annetaan sellaisille koirille, jotka ovat osoittaneet jättävänsä tällaisia jälkeläisiä.

Käyttöjalostuspalkinto jaetaan kultaisena, hopeisena tai pronssisena. Koiralle myönnetään sen jälkeläisten saavuttamien tulosten osoittama korkein jalostuspalkinto. Aikaisemmin alemman palkinnon saavuttanut koira voi myöhemmin saavuttaa korkeamman palkinnon, jos pisteitä kertyy lisää. Käyttöjalostuspalkinnot jaetaan Saksanseisojakerho ry:n vuosikokouksessa.

Bourbonnais'nseisoja on kaksi jalostusrekisterissä ja yksi bourbonnais'nseisoja on saanut pronssisen käyttöjalostuspalkinnon.

Taulukko 4: Kanakoirien erikoiskokeiden osallistumiskerrat vuosina 2013-2022

| VOI | 2022 | 2021 | 2020 | 2019 | 2018 | 2017 | 2016 | 2015 | 2014 | 2013 |
|------------|--------------|---------------|--------------|--------------|--------------|--------------|---------------|---------------|---------------|--------------|
| VOI1 | | | | | | 1 tulosta | 2 tulosta | | | |
| VOI2 | | | | 1 tulosta | | | | | | |
| VOI3 | | | | | | | 1 tulosta | | | |
| VOI0 | | | 1 tulosta | | 2 tulosta | 2 tulosta | 2 tulosta | 1 tulosta | | |
| VOI- | | | | | 1 tulosta | 3 tulosta | 1 tulosta | 1 tulosta | | |
| yhteensä | 0 tulosta | 0 tulosta | 1 tulosta | 1 tulosta | 3 tulosta | 6 tulosta | 6 tulosta | 2 tulosta | 0 tulosta | 0 tulosta |
| AVO | | | | | | | | | | |
| AVO1 | | | | | | 1 tulosta | | 2 tulosta | 1 tulosta | |
| AVO2 | 1 tulosta | 5 tulosta | 1 tulosta | 2 tulosta | 2 tulosta | 1 tulosta | 2 tulosta | 4 tulosta | 2 tulosta | |
| AVO3 | 1 tulosta | 3 tulosta | 4 tulosta | 3 tulosta | | 1 tulosta | 2 tulosta | 2 tulosta | 4 tulosta | 2 tulosta |
| AVO0 | 5 tulosta | 2 tulosta | 4 tulosta | 1 tulosta | 3 tulosta | 1 tulosta | 7 tulosta | 11 tulosta | 2 tulosta | 5 tulosta |
| AVO- | | | | 1 tulosta | | 1 tulosta | | | 1 tulosta | 2 tulosta |
| yhteensä | 7 tulosta | 10 tulosta | 9 tulosta | 7 tulosta | 5 tulosta | 5 tulosta | 11 tulosta | 19 tulosta | 10 tulosta | 9 tulosta |
| NUO | | | | | | | | | | |
| NUO1 | | | 1 tulosta | | | | | | | |

| | | | | | | | | | | |
|----------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| NUO2 | 2 tulosta | 1 tulosta | | 3 tulosta | | | | | | |
| NUO3 | 4 tulosta | | | | | 1 tulosta | | | | 1 tulosta |
| NUO0 | 6 tulosta | | 3 tulosta | 6 tulosta | 1 tulosta | 4 tulosta | | 2 tulosta | 7 tulosta | 2 tulosta |
| NUO- | | | | | | | | | | |
| yhteensä | 12 tulosta | 1 tulosta | 4 tulosta | 9 tulosta | 1 tulosta | 5 tulosta | 0 tulosta | 2 tulosta | 7 tulosta | 3 tulosta |
| yhteensä | 19 tulosta | 11 tulosta | 14 tulosta | 17 tulosta | 9 tulosta | 16 tulosta | 17 tulosta | 23 tulosta | 17 tulosta | 12 tulosta |

Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet

Taulukkoon 4 on kerätty KAER-kokeissa käyneiden koirien tulokset. Vuosina 2013-2022 bourbonnais'nseisojille on kirjattu yhteensä 155 koekäyntiä. Kokeissa käyminen on pysynyt suunnilleen samalla tasolla vuodesta toiseen ja palkittuja koiria on joka luokassa.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Bourbonnais'nseisajat käyvät aktiivisesti näyttelyissä ja keskimäärin ulkomuoto on erinomainen. Vuosina 2013-2022 bourbonnais'nseisajat kävivät yhteensä 727 kertaa näyttelyissä, joista 650 kertaa koira sai arvostelun ERI (89%). Koiranäyttelyissä tuomari arvostelee koiran rakenteen ja liikkeiden lisäksi sen rodunomaista käytöstä ja lähestyttävyyttä.

Junkkari, mannermaisten kanakoirien jalostustarkastus, järjestetään vuosittain 9-24kk ikäisille koirille. Koira saa osallistua tapahtumaan vain kerran. Tapahtuma on jaettu kahdelle päivälle. Tapahtumaan kuuluu jalostuskatselmus ja nuorten luokan peltokoe eli KAER-F. Jalostuskatselmuksessa arvioidaan koiran ulkomuoto ja kaavakkeet talletetaan Saksanseisojakerhon tietokantaan koiran tietojen yhteyteen. Nuorten luokan peltokokeessa koirien synnynnäisiä metsästysominaisuuksia arvioidaan peltoriistalla. Koe on virallinen ja tulokset tulevat näkyviin Suomen Kennelliiton KoiraNettiin ja Saksanseisojakerhon tietokantaan.

Taulukko 5: Koiranäyttelykäynnit 2013-2022

| | ERI | EH | H | T | EVA | HYL | yhteensä |
|-----------------|----------------|---------------|---------------|--------------|--------------|--------------|----------------|
| Junioriluokka | 120 tulosta | 21 tulosta | 4 tulosta | 1 tulosta | 1 tulosta | 0 tulosta | 147 tulosta |
| Nuorten luokka | 48 tulosta | 5 tulosta | 2 tulosta | 1 tulosta | 0 tulosta | 0 tulosta | 56 tulosta |
| Avoin luokka | 96 tulosta | 27 tulosta | 4 tulosta | 0 tulosta | 1 tulosta | 0 tulosta | 128 tulosta |
| Käyttöluokka | 15 tulosta | 1 tulosta | 0 tulosta | 0 tulosta | 0 tulosta | 0 tulosta | 16 tulosta |
| Valioluokka | 301 tulosta | 3 tulosta | 0 tulosta | 0 tulosta | 1 tulosta | 0 tulosta | 305 tulosta |
| Veteraaniluokka | 70 tulosta | 4 tulosta | 0 tulosta | 0 tulosta | 1 tulosta | 0 tulosta | 75 tulosta |
| yhteensä | 650 tulosta | 61 tulosta | 10 tulosta | 2 tulosta | 4 tulosta | 0 tulosta | 727 tulosta |

Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Analysoitu luonnekysely on vuodelta 2017, eikä sitä ole vielä uusittu. Luonnekyselyn perusteella bourbonnais'nseisojat ovat rauhallisia (96,2%) sekä seurallisia kotioloissa (90,4%). Osa viihtyy kotona omissa oloissa (13,5%). Kyselyyn vastanneet kokivat, että heidän koirillaan on sopiva miellyttämisenhalu (84,6%) tai ne ovat korostuneen nöyriä tai mieliteleviä (13,5%). Rotu sopii edellä mainittujen ominaisuuksien ansiosta erinomaisesti sisä- ja perhekoiraksi. Ulkokoiraksi tätä lyhytkarvaista ja omistajaansa kiintyvää rotua ei voi suositella. Metsästyskoirat ovat aktiivisia ja vaikka rotu on miellyttävä ja rauhallinen sisäkoira, on niille tärkeää tarjota riittävästi liikuntaa ja muuta aktiviteettia myös metsästyskauden ulkopuolella. Kyselyyn vastanneet ilmoittivat 17,6%:lla koirista esiintyneen eroahdistusta jossain elämän vaiheessa, arvio perustuu omistajien havaintoihin ja voi käsittää myös muista syistä johtuvaa käytöstä. Kasvattajien tulisi huomioida tämä yhdistelmiä suunnitellessa. Vähintään yhtä tärkeää on opastaa pennunostajat totuttamaan pennut yksinoloon uudessa kodissa ja tarjota koiralle riittävästi aktiviteetteja erityisesti nuoruusvuosina.

Arkielämässä sekä koiran kanssa harrastettaessa koiran oppimiseen ja koulutukseen vaikuttaa sen kovuus. Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia. Yleisesti käyttökoirilta vaaditaan lemmikkikoiria enemmän kovuutta haastavien metsästysolosuhteiden ja -tilanteiden vuoksi. Sopivasti pehmeä koira oppii nopeasti ja on usein helppo lemmikki arkielämän vaatimuksissa. Kyselyyn vastanneista suurin osa piti koiraansa puolipehmeänä (59,6%). Pehmeäksi koira arvioi 25% ja kovaksi 17,3%. Korostuneeseen pehmeuteen liittyi kyselyn perusteella selvästi enemmän ääniherkkyyttä. Suurin osa kyselyyn vastanneista ilmoitti, ettei koira reagoi aseiden laukaisuun (86%). Kahdella koiralla ominaisuutta ei oltu testattu. Kolmen koiran ilmoitettiin reagoivan hieman toimintakykynsä säilyttäen (6%), neljä omistajaa ilmoitti koiransa olevan paukkuarka (7,7%) ja yksi ilmoitti koiransa reagoivan vaihtelevasti tilanteesta riippuen. Näistä kahdeksasta koirasta seitsemän ilmoitettiin olevan pehmeitä. Jalostuksessa pehmeuden taipuvaiselle yksilölle on suositeltavaa valita siitospariksi kovempi yksilö liiallisen pehmeuden välttämiseksi jälkeläisissä. Toisaalta kohtuullinen pehmeys on ominaisuus, jonka vuoksi monet valitsevat bourbonnais'nseisojan.

Suurin osa bourbonnais'nseisojista suhtautuu vieraisiin ihmisiin avoimesti ja ystävällisesti (63,5%) tai välinpitämättömästi (7,7%). Hetkellistä varauksellisuutta ilmoitettiin kolmanneksella (32,7%) ja pelokkuutta 5,8%:lla. Pehmeillä yksilöillä luvut olivat selvästi suuremmat. Niillä varauksellisuutta tai pelokkuutta ilmoitettiin yhteensä 69,2%:lla. Epävarmasti käyttäytyvilläkin yksilöillä luonteessa korostuu lempeys ja ihmisiin kohdistuvaa aggressivisuutta ilmoitettiin vain yhdellä koiralla. Vieraita koiria kohtaan varauksellisuutta ilmoitettiin enemmän (36,5%), mutta pelokkuutta vähemmän (1,9%). Puolet reagoivat vieraisiin koiriin avoimesti ja ystävällisesti (46,2%), osa välinpitämättömästi (21,2%). On muistettava, että perintötekijöiden lisäksi ympäristötekijät vaikuttavat koiran käyttäytymiseen. Sekä kasvattajan että koiran omistajan rooli sosiaalistamisessa on tärkeä. Kaikki koirat tarvitsevat perusteellisen totuttamisen uusiin ihmisiin, koiriin, paikkoihin ja tilanteisiin elämänsä ensimmäisten kuukausien aikana.

Kanakoirille tyypillisesti rotu ei ole erityisen herkkähaukkuinen. Kyselyyn vastanneista 59,6% ilmoitti koiransa haukkuvan ovikellon soittoa, oveenkoputusta tai vieraiden saapumista. Vain kuuden koiran (11,5%) kerrottiin olevan tätä herkkähaukkuisempi. Vireystilaa nostava tai odottamista vaativa tilanne aiheuttaa vinkumista 23,1%:lla kyselyn koirista. 21,2% ilmoitti koiransa olevan täysin hiljainen.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmista sekä niiden korjaamisesta

Rotu on pääsääntöisesti avoin ja ystävällinen sekä rauhallinen ja seurallinen metsästyskoira. Kuitenkin varauksellisuutta esiintyy huomattavasti, pelokkuuttakin hieman, ja jalostuksessa tulisi painottaa avoimien ja ystävällisten koirien käyttöä. On myös tärkeää välttää kahden pehmeän koiran yhdistelmiä ja lisätä jalostukseen kovempia yksilöitä kuitenkin menettämättä rodulle ominaista sopivaa pehmeyttä, joka tekee niistä yhdessä vahvan miellyttämisenhalun kanssa helppoja kouluttaa. Selvästi arkoja tai aggressiivisia

yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen. Ampumiseen pelokkaasti reagoivia yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen, metsästyskoira ei saa olla ääniarka ampumiselle. Kaikki koirat tarvitsevat perusteellisen sosiaalistamisen, minkä tärkeys korostuu pehmeämmillä yksilöillä. Eroahdistus johtuu koiran perimästä sekä ympäristökijöistä. Kasvattajien on hyvä huomioida eriaisteiset taipumukset eroahdistukseen ja ottaa ne huomioon yhdistelmiä suunnitellessaan. Aktiiviselle, omistajaan vahvasti kiintyvälle koiralle on myös tärkeää opettaa yksinoloa uudessa kodissa sekä tarjota sille riittävästi aktiiviteettia turhautumisen estämiseksi.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rodulla on PEVISA-ohjelma. Jalostukseen käytettävältä yksilöltä vaaditaan virallinen lonkkakuvauslausunto. Tutkimuslausunnon on aina oltava voimassa astutushetkellä. Muussa tapauksessa pentue voidaan rekisteröidä FI/ER-rekisteriin vain rotujärjestön lausunnon perusteella myönnettyllä poikkeusluvalla. Poikkeusluvan tulee olla myönnetty ennen astutusta. Poikkeusluvan myöntää Suomen Kennelliitto. Ulkomaisia uroksia koskee pysyvä poikkeuslupa. Koska rodulla ei ole lonkkakuvauspakon ohella raja-arvovaatimusta, on vaatimus kaikille roduille yhteinen lonkkaniveldysplasian aste D. Lisäksi Suomen Kennelliitto on kirjannut yleisinä vaatimuksina kynnärniveldysplasian aste 2, patellaluksaation aste 3 ja spondyloosin aste SP3.

Lisäksi rodulla on ns. matadoripykälä, minkä mukaan koiralle rekisteröitävä jälkeläisten enimmäismäärä on 21. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Kahta T-Box-mutaation (töpöhäntä) omaavaa koiraa ei saa yhdistää.

Lonkkaniveldysplasia (HD)

Jalostukseen olisi suositeltavaa käyttää A- tai B-lonkkaista koiraa, mutta pienen populaation vuoksi jalostuskantaa ei voida rajata näin jyrkästi. Tämän takia rodulla on PEVISA-ohjelmassa lonkkalausuntovaatimus, mutta ei raja-arvoa. Käytännössä kuitenkin raja-arvo on tässä tapauksessa kaikille roduille vähimmäisvaatimus D. Koska lonkkaniveldysplasian riskiä voidaan arvioida koiran sekä sen lähisuvun tulosten perusteella, olisi toivottavaa, että mahdollisimman monesta bourbonnais'nseisojasta hankittaisiin lausunto.

Taulukko 6: Jalostukseen käytettyjen koirien lonkkakuvaustulokset

| | Ei tulosta | A | B | C | D | Pennhip (USA) | Yhteensä |
|-----------------------------------|------------|----|----|----|---|---------------|----------|
| 2005-2012 (ei PEVISA-ohjelmaa) | 8 | 3 | 5 | 2 | 5 | 3 | 26 |
| 2013-2017 (PEVISA-ohjelma) | 0 | 2 | 2 | 5 | 1 | 0 | 10 |
| 2017-2022 (PEVISA-ohjelma) | 0 | 5 | 6 | 5 | 0 | 0 | |
| Yhteensä | 8 | 10 | 13 | 12 | 6 | 3 | 52 |

Taulukko 7: Lonkkaniveltilasto syntymävuoden mukaan

| Vuosi | Syntynyt | A | B | C | D | E | Yhteensä |
|----------|----------|---|----|----|----|---|----------|
| 2002 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| 2003 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 2004 | 3 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | 2 |
| 2005 | 15 | 0 | 2 | 0 | 1 | 0 | 3 |
| 2006 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 2007 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 2008 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 2009 | 12 | 0 | 1 | 2 | 1 | 0 | 4 |
| 2010 | 13 | 1 | 1 | 2 | 1 | 0 | 5 |
| 2011 | 16 | 0 | 2 | 5 | 0 | 0 | 7 |
| 2012 | 11 | 1 | 1 | 1 | 1 | 0 | 4 |
| 2013 | 3 | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| 2014 | 12 | 0 | 1 | 0 | 2 | 0 | 3 |
| 2015 | 5 | 0 | 0 | 2 | 1 | 0 | 3 |
| 2016 | 9 | 2 | 1 | 1 | 1 | 0 | 5 |
| 2017 | 8 | 0 | 1 | 2 | 2 | 0 | 5 |
| 2018 | 14 | 1 | 1 | 3 | 1 | 0 | 6 |
| 2019 | 4 | 1 | 1 | 2 | 0 | 0 | 4 |
| Yhteensä | 127 | 8 | 14 | 21 | 11 | 0 | 54 |

Lähde: Suomen Kennelliitto KoiraNet

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaali, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikkon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suurivaikuttavia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0,1–0,6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmaisuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiaa, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuikäna voi pahentaa muutoksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppeleminen”, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikkon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai

suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa. Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla röntgenkuvissa sairaiksi todettujen yksilöiden karsimiseen jalostuksesta. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. (ELT Anu Lappalainen, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>)

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Tällä populaatiolla ainoa merkittävä perinnöllinen sairaus on lonkkaniveldysplasia. Lisäksi atopiaa on todettu muutamalla yksilöllä, mutta kyseiset koirat ovat veteraani-ikäisiä, eikä uusia tapauksia ole viime vuosina todettu. Muita sairauksia on todettu yksittäistapauksia.

Kyynärniveldysplasia (ED)

Kyynärnivellausunto on annettu vuosina 2013-2022 23 koiralle, joista kolmella on todettu kyynärniveldysplasia (1x aste 1, 1x aste 2 ja 1x aste 3) ja 20 koiralla on lausuttu terveet 0/0 kyynärnivelet. On kuitenkin suositeltavaa kuvauttaa oireisten ja jalostukseen käytettävien koirien kyynärnivelet ja kerätä niistä tietoa.

Taulukko 8: Kyynärniveltilasto syntymävuoden mukaan

| Vuosi | Syntynyt | 0 | 1 | 2 | 3 | Yhteensä |
|----------|----------|----|---|---|---|----------|
| 2009 | 12 | 3 | 0 | 0 | 0 | 3 |
| 2010 | 13 | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| 2011 | 16 | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| 2012 | 11 | 2 | 0 | 1 | 0 | 3 |
| 2013 | 3 | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| 2014 | 12 | 2 | 0 | 0 | 0 | 2 |
| 2015 | 5 | 2 | 0 | 1 | 0 | 3 |
| 2016 | 9 | 4 | 1 | 0 | 0 | 5 |
| 2017 | 8 | 4 | 0 | 0 | 0 | 4 |
| 2018 | 14 | 3 | 0 | 0 | 0 | 3 |
| 2019 | 4 | 3 | 0 | 0 | 1 | 4 |
| Yhteensä | 107 | 29 | 1 | 2 | 1 | 33 |

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koira yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelenkuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n (International Elbow Working Group) esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

| | | |
|---|-----------------------|---|
| 0 | Ei muutoksia | Normaali kyynärniveli |
| 1 | Lievät muutokset | Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka) ja/tai lievästi lisääntynyttä luun tiiviyttä varislisäkkeen (processus coroneidu) kantaosassa. |
| 2 | Kohtalaiset muutokset | Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai selkeästi lisääntynyttä luun tiiviyttä varislisäkkeen kantaosassa ja/tai muita kyynärniveldysplasiaan (kiinnittymätön kyynärpään uloke, sisemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi) viittaavia muutoksia ja/tai lievää nivelen epämuotoisuutta. |
| 3 | Voimakkaat muutokset | Edellisen ylittävät nivelrikkomuutokset/voimakas nivelen epämuotoisuus. Todettavissa oleva kyynärniveldysplasia (kiinnittymätön kyynärpään uloke, isemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi). |

(ELT Anu Lappalainen, 30.11.2022, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>)

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 9: Yleisimmät kuolinsyyt

| Kuolinsyy | Keskim. elinikä | Yhteensä |
|--|------------------------|----------|
| Iho- ja korvasairaudet | 1 vuotta 7 kuukautta | 1 |
| Atopia, allerginen atooppinen ihotulehdus | 1 vuotta 7 kuukautta | 1 |
| Kasvainsairaudet, syöpä | 12 vuotta 0 kuukautta | 4 |
| Ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain | 11 vuotta 11 kuukautta | 1 |
| Kasvainsairaudet, syöpä | 12 vuotta 6 kuukautta | 1 |
| Lymfoma, imusolmuke-syöpä | 11 vuotta 10 kuukautta | 1 |
| Muu kasvainsairaus | 11 vuotta 11 kuukautta | 1 |
| Kuollut ilman sairauden diagnosointia | 10 vuotta 10 kuukautta | 1 |
| Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi | 4 vuotta 0 kuukautta | 3 |
| Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi | 3 vuotta 4 kuukautta | 2 |
| Pelokkuus | 5 vuotta 6 kuukautta | 1 |
| Luusto- ja nivelsairaus | 6 vuotta 1 kuukautta | 5 |
| Kyynärniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko | 10 vuotta 8 kuukautta | 1 |
| Lonkkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko | 5 vuotta 2 kuukautta | 3 |
| Luusto- ja nivelsairaus | 4 vuotta 4 kuukautta | 1 |
| Muu sairaus, jota ei ole listalla | 9 vuotta 0 kuukautta | 1 |
| Tapaturma tai liikennevahinko | 5 vuotta 4 kuukautta | 3 |
| Vanhuus (luonnollinen tai lopetus) | 12 vuotta 0 kuukautta | 3 |
| Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus | 6 vuotta 1 kuukautta | 2 |
| Munuaisten vajaatoiminta | 6 vuotta 1 kuukautta | 2 |
| Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu | 8 vuotta 2 kuukautta | 5 |
| Kaikki yhteensä | 7 vuotta 9 kuukautta | 28 |

Lähde: Suomen Kennelliitto Koiranet, 3.2.2023

Bourbonnais'nseisojilla kuolinsyyt ovat vaihtelevat. Kuolleeksi on ilmoitettu 28 koiraa, joka on todellisuutta pienempi luku. Jotta rodun kokonaisterveystilanteesta ja todellisesta eliniästä saataisiin kattavampi kuva, tulisi omistajien merkitä lopetetut koirat kuolleiksi ja ilmoittaa kuolinsyy.

4.3.4 Lisääntyminen

Kaikkiaan 2003–2022 Suomessa on rekisteröity 26 pentuetta, joista kuudessa on tehty keinosiemennys ulkomailta tuodulla pakastespermalla ja kerran on käytetty tuorespermasiemennystä. Astumisvaikeuksia on esiintynyt kahdella uroksella, jotka on myös jälkepäin todettu lähes steriileiksi. Muuten astutukset ovat onnistuneet normaalisti ja uroksilla on normaali sukupuolivietti. Nartut ovat pääsääntöisesti tiinehtyneet hyvin ja kantoaika sekä synnytykset ovat olleet normaalit. Yksittäisiä häiriöitä tiinehtymisissä, tiineyden kulussa ja synnytyksissä on raportoitu, mutta näille ongelmille on ollut löydettävissä jokin nartusta riippumaton syy. Rodulla esiintyy myös jonkin verran juoksukierron vaihteluita.

Bourbonnais'nseisojat ovat hyviä synnyttäjiä ja niillä on voimakkaat emonvaistot. Keisarileikkaukseen on jouduttu turvautumaan muutaman kerran määrällisesti vähäisten, mutta suurikokoisten pentujen vuoksi. Pentumäärä on vaihdellut 1-9 pentuun, keskimääräinen pentuekoko viimeisen 10 vuoden aikana syntyneissä pentueissa (16kpl) on ollut astutuspentueissa (13kpl) 4,7 ja siemennetyissä (3kpl) 3,6. Joitain yksittäisiä raportoituja pentukuolemia ja epämuodostumia lukuun ottamatta bourbonnais'nseisoja pentueet ovat olleet erittäin elinvoimaisia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Rodulla ei ole todettu lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä.

4.3.5.1 T-box mutaatio

Bourbonnais'nseisojat on tapana tyypistää Ranskassa, mutta rodulla esiintyy myös luonnontöpöä häntää. Luonnontöpö häntä tarkoittaa eripituisia lyhyitä häntiä, jotka pääsääntöisesti koostuvat parista nikamasta. Perinteisesti tyypistetyllä rodulla töpöhäntäisenä syntyneestä pennusta liitetään pentueilmoitukseen eläinlääkärintodistus. Eläinlääkärin tutkimus on suoritettava kymmenen vuorokauden kuluessa pentujen syntymästä. Tieto synnyntäisestä töpöhännästä voidaan merkitä myös rodulle erikseen hyväksytyn DNA-testin perusteella. Tämä vaaditaan ulkomaisilta koirilta Suomeen rekisteröinnin yhteydessä. Töpöhäntä periytyy dominantisti, eli koira on saanut toiselta vanhemmistaan normaalin ja toiselta töpön aiheuttavan geenin. Töpöhäntäinen koira periyttää geenin keskimäärin puolelle jälkeläisistä. Kennelliiton hallitus on kokouksessaan 30.5.2008 kieltänyt eläinsuojelullisin perustein kahden töpöhäntäisen (T-Box-mutaatio) koiran parittamisen keskenään. Kielto tuli voimaan 1.1.2009. Dominoiva töpöhäntämutaatio (T-Box - mutaatio) homotsygoottina on letaali ja johtaa sikiökuolemaan (pentuekoon pieneneminen) ja joskus elinkelvottoman pennun syntymiseen.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Rodun ainoa tässä vaiheessa tunnettu laajempi perinnöllinen terveysongelma on lonkkaniveldysplasia, jota on lähdetty vastustamaan hakemalla rodulle PEVISA-ohjelmaa. Rodulla on ollut vuodesta 2013 lähtien lonkkakuvauslausunto vaatimuksena. Tämä on lisännyt jalostusyksilöiden tutkimista. Terveyslönkkaisten käyttöä tulisi lisätä suhteessa sairaslönkkaisiin. Kasvattajien asenteilla ja avoimuudella on tärkeä rooli sairauksien vastustamisessa. Myös koirien omistajia kannustetaan aktiivisesti tutkituttamaan koiriaan. Suositellaan myös kyynärniveldysplasia lonkkakuvausten yhteydessä

4.4. Ulkomuoto

Bourbonnais'nseisoja on vanha metsästyskoirarotu, jolla terve rakenne luo mahdollisuuden kestäväan ja vaivattomaan maastossa liikkumiseen. Kasvattajat ovat pyrkineet vuosisatojen ajan pitämään rodun liioittelemattomana, terverakenteisena koirana, eikä niillä myöskään ole sallittu luonnollista lisääntymistä haittaavia piirteitä. Rodun arvostelussa noudatetaan FCI:n rotumääritelmää. Se kuvailee rotua lyhytkarvaiseksi, keskikokoiseksi koiraksi, joka on mittasuhteiltaan lähes neliömäinen. Uroksen tulee olla vankkarakenteinen, lihaksikas ja tiivis, mutta samalla melko jalo. Narttu ei ole yhtä vankkarakenteinen. Rakenteensa vuoksi rodulle tyypillinen askellaji maastossa on laukka, jolla sen tulee pystyä kulkemaan kestävästi, tasapainoisesti ja joustavasti. Koiranäyttelyissä liikkeiden osalta arvostellaan vain ravi, jossa bourbonnais'nseisojille riittää keskipitkä askel. Rodulle tyypillinen pää on lyhyt ja päärynänmuotoinen. Sen koon tulee olla suhteessa runkoon. Bourbonnais'nseisojille on ominaista lempeä, ilmeikäs ja älykäs katse. Karva on lyhyttä, ohutta ja tiivistä, mutta se voi kuitenkin selän alueella olla karkeampaa ja hieman pidempää. Rotu kehittyy rakenteellisesti hitaasti ja nuoret koirat ovat usein rungostaan vielä suhteellisen keveitä verraten aikuisiin yli 3 vuotiaisiin koiriin.

Bourbonnais'nseisojen pohjaväri on valkoinen, jossa on pieniä ruskeita tai oransseja pilkkuja. Mustaa ei saa esiintyä. Rodun historiassa on tavoiteltu ”viinin sakan” sävyä ja vain kohtuullista määrää pilkkuja, mutta tämä on nähty liian ankarana vaatimuksena ja nykyisin kaikki ruskean ja oranssin muunnokset ovat hyväksyttäviä. Pilkutuksen lisäksi päässä ja rungossa hyväksytään pienet ja määrältään vähäiset laikut. Bourbonnais'nseisojat syntyvät valkoisina, mutta osalla koirista pigmentaatio jää vajaaksi, jolloin pilkkuja ei ilmaannu tai niitä on erittäin vähän. Väri lisättiin hylkääviin virheisiin 2000-luvun loppupuolella.

Rodulla esiintyy jonkin verran takajalkojen kannuksia. Rotumääritelmässä takakannukset tai niiden poistojäljet on merkitty hylkääviksi virheiksi.

Rotua on lukumääräisesti Suomessa vähän, minkä vuoksi niitä näkee näyttelyissä harvoin paria yksilöä enempiä. Osa harrastajista on kuitenkin tuonut rotua esille aktiivisesti näyttelyissäkin ja rodun edustajat ovat menestyneet hyvin. Sijoituksia on tullut ryhmä- ja Vuoden Näyttelykoira- kilpailuja myöten. Vuosina 2013-2022 bourbonnais'nseisojat kävivät 727 kertaa näyttelyissä, joista 650 kertaa koira sai arvostelun ERI (89%). Useita koiria on lisäksi arvioitu Junkkarin jalostuskatselmuksessa, jossa ulkomuototuomarit arvioivat koirat yksityiskohtaisesti erilliselle lomakkeelle, jotka ovat luettavissa Saksanseisojakerhon ylläpitämästä tietokannasta.

Saksanseisojakerho ry:n tietokanta <https://tietokanta.saksanseisojakerho.fi/>

Saksanseisojakerho ry:n ulkomuototoimikunta järjestää kotimaisille ulkomuototuomareille mannermaisista kanakoirista rotukohtaisia koulutuksia ja bourbonnais'nseisoja on yksi näistä roduista. Rodun harrastajat ovat vieneet koiriaan näihin koulutuksiin opiskelumateriaaliksi ja näin on saatu tuomareille hyvä pohja bourbonnais'nseisojen arvostelua varten. Lisäksi kaikkien rodusta kiinnostuneiden käytettävissä on Michael Comten luoma kattava sivusto bourbonnais'nseisojista <https://www.braquedubourbonnais.info>.

4.4.1 Rotumääritelmä

Alkuperämaa: Ranska (Bourbonnais'n maakunta)

KÄYTTÖTARKOITUS: Seisova lintukoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 7 kanakoirat

Alaryhmä 1.1 mannermaisiet kanakoirat

Käyttökoetulos vaaditaan.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Bourbonnais'nseisoja tunnettiin jo vuonna 1598 (Histoire Naturelle d'Aldovrandi, Bibliotheque Nationale). Entisaikoina rotua kuvattiin metsästäjän miellyttävänä seuralaisena, joka on olemukseltaan kestävä ja terve. Karvapeitteen pohjaväri on valkoinen, missä on kauttaaltaan ruskeita tai kellanruskeita pieniä pilkkuja. 1930-luvun kasvattajat painottivat jalostuksessa karvapeitteen ”haalistuneen syreeninkukan” väriä ja

luonnostaan lyhyttä häntää. Näin tiukan valinnan seurauksena rodun olemassaolo vaarantui. 1970-luvulla ryhmä kasvattajia otti tehtäväkseen bourbonnais'nseisojarodun säilyttämisen. Nykyään rodun tulevaisuus vaikuttaa turvatulta.

YLEISVAIKUTELMA: Lyhytpäinen, lyhytkarvainen, keskikokoinen ja mittasuhteiltaan lähes neliömäinen seisija. Se on vankkarakenteinen, tiivis ja lihaksikas sekä antaa vahvan ja voimakkaan vaikutelman, ollen kuitenkin melko jalo. Narttu on jalompi eikä ole yhtä vantteraa kuin uros.

TÄRKEITÄ MITTASUHITEITA: Rungon pituus on sama tai hiukan suurempi kuin säkäkorkeus. Rintakehän syvyys on sama tai hiukan suurempi kuin puolet säkäkorkeudesta. Kuono-osa on hieman kalloa lyhyempi.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Kotona lempeä ja omistajaansa kiintynyt. Työskennellessään kiihkeä ja älykäs, sopii erilaisten riistaeläinten metsästykseen mitä vaihtelevimmissa maastoissa. Haussa pään asento on ilmapainuiselle koiralle tyyppillisen korkea. Seisonta on kiinteä ja kohdistuu tarkasti riistaan.

PÄÄ: Tärkeä rotupiirre on pään ns. päärynän muoto. Pään koko on suhteessa runkoon, ei liian kevyt eikä liian raskas.

KALLO-OSA: Joka suunnasta pyöristynyt, sivut ovat kaarevat, otsaluut ja poskikaaret hyvin kehittyneet. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat yhdensuuntaiset tai hieman eriävät.

OTSAPENGER: Hieman erottuva.

KIRSU: Suuri, sieraimet ovat hyvin avoimet. Sivusta katsottuna kirsu voi joskus ulottua pystysuoran huulilinjan etupuolelle. Kirsu on täysin pigmentoitunut ja sen väri sointuu karvapeitteeseen.

KUONO-OSA: Tyvestään vahva ja leveä, hieman kärkeä kohti kapeneva ja tylpän kartion muotoinen, nartuilla ei aivan yhtä leveä kuin uroksilla. Kuononselkä on suora tai hieman kupera.

HUULET: Ylähuuli peittää alahuulen, huulet eivät ole liian paksut eikä huulitasku liian voimakas. Huulten reunat ovat hyvin pigmentoituneet.

LEUAT / HAMPAAT / PURENTA: Leuat ovat vahvat ja yhtä pitkät. Täydellinen hampaisto ja leikkaava purenta, tasapurenta sallitaan.

SILMÄT: Suuret ja melko pyöreät, karvapeitteen värin mukaisesti hasselpähkinän tai tumman meripihkan väriset.

Katse on ilmeikäs, lempeä ja älykäs. Silmäluomet ovat hyvin pigmentoituneet.

KORVAT: Keskipitkät, kurkun tasolle tai sen alapuolelle ulottuvat, tyvestään melko leveät ja silmien tasolle tai mieluiten hieman ylemmäksi kiinnittyneet. Korvat riippuvat luonnollisesti poskenmyötäisinä ja sileinä tai hieman sisäänpäin kiertyneinä.

KAULA: Ei liian pitkä; lihaksikas, ryhdikäs ja liittyy sulavasti lapoihin. Hieman löysää kaulanahkaa sallitaan.

RUNKO

YLÄLINJA: Suora ja hyvin kiinteä.

SÄKÄ: Selvästi erottuva.

SELKÄ: Kiinteä ja lihaksikas.

LANNE: Lyhyt, leveä, lihaksikas ja tiivis. Nartuilla lanne on hieman pitempi kuin uroksilla.

LANTIO: Pyöristynyt ja hieman viisto, lihakset ovat voimakkaat.

RINTAKEHÄ: Leveä, pitkä ja syvä, kyynärpäiden tasolle tai hieman niiden alapuolelle ulottuva. Rintalasta ulottuu mahdollisimman pitkälle taakse. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet.

ALALINJA JA VATSA: Vatsaviiva on tasaisesti taaksepäin kohoava, kupeet litteät ja vain hieman kohoavat.

HÄNTÄ: Osa koirista syntyy hännättöminä. Hännälliset tulisi tyypistää hännän tyvestä. (Huom. Suomessa tyypistyskielto.)

Häntä on hieman selkälinjan tasoa alemmaksi kiinnittynyt. Maissa, joissa tyypistus on lailla kielletty, hännän tulee koiran seistessä olla asennoltaan selkälinjan alapuolella.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat hyvin lihaksikkaat ja edestä katsoen suorat.

LAVAT: Viistot ja tiiviisti rintakehän myötäiset. Lihakset ovat kiinteät ja erottuvat.

OLKAVARRET: Melko pitkät ja lihaksikkaat.

KYYNÄRPÄÄT: Rungonmyötäiset, mutta eivät liian tiiviisti asettuneet, eivät ulko- eivätkä sisäkierteiset.

KYYNÄRVARRET: Suorat, lihaksikkaat ja vahvat olematta karkealuustoiset.

RANTEET: Vahvat.

VÄLIKÄMMENET: Kyynärvarsiin nähden vain hieman viistot.

KÄPÄLÄT: Rungon kanssa samalla linjalla, pyöreät tai lusikan muotoiset. Päkiät ovat lujat ja kestävät, varpaat tiiviisti yhdessä ja kaarevat, kynnet ovat vahvat.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat vahvaluustoiset, lihakset ovat selvästi erottuvat. Takaa katsottuna takaraajat ovat suorat ja yhdensuuntaiset

REIDET: Pitkät, lihaksikkaat ja alas ulottuvat.

POLVET: Voimakkaat ja hyvin kulmautuneet.

SÄÄRET: Lihaksikkaat ja suunnilleen reiden pituiset.

KINTEREET: Matalat, voimakkaat ja hyvin kulmautuneet.

VÄLIJALAT: Pystysuorat ja voimakkaat, eivät poikkea pystysuorasta linjasta.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Keskipitkä askel. Metsällä laukka on kestävä, tasapainoista ja joustavaa.

NAHKA: Joustava, ei liian ohut, poimuton.

KARVAPEITE

KARVA: Ohutta, tiivistä ja lyhyttä, selässä hieman karkeampaa ja joskus hieman pitempää. Pään ja korvien karvoitus on pehmeämpää ja lyhyempää.

VÄRI: Valkopohjainen, jossa pieniä ruskeita (ennen nimeltään viinin sakka) tai kellanruskeita (ennen persikankukka) pilkkuja kaikkine muunnoksineen. Korvat ovat yleensä samaa väriä kuin pohjaväri, pilkutusta enemmän tai vähemmän. Vaalea kimo, joka on valkoisten ja värillisten karvojen sekoitus, on myös hyväksyttävä. Päässä ja rungossa hyväksytään vain pienikokoisia ja määrältään vähäisiä värillisiä laikkuja.

KOKO

SÄKÄKORKEUS: Urokset 51–57 cm, nartut 48–55 cm. Yhden senttimetrin poikkeama ylös- tai alaspäin sallitaan.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

Yleisvaikutelma: Pitkärunkoisuus, liian pitkät tai liikaa kiertyneet korvat.

VAKAVAT VIRHEET:

- raskasrakenteisuus tai kevyt luusto; karkea yleisvaikutelma.
- pään koko ei suhteessa runkoon
- teräväkärkinen tai suippo kuono-osa; liian raskaat, neliömäisen kuonolinjan muodostavat huulet
- liian vaaleat silmät
- liian suuret värilliset laikut karvapeitteessä; liiallinen pään laikutus
- rotumääritelmän antaman säkäkorkeuden ylitys tai alitus +/- 2 cm.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- aggressiivisuus tai pelokkuus
- leikkaavat kallon ja kuonon ylälinjat; selvästi kyömy kuononselkä
- ylä- tai alapurenta, jolloin etuhammasrivit eivät kosketa toisiaan
- epätasainen etuhammasrivi
- sisäänpäin kääntynyt rintalastan takaosa
- takaraajojen kannukset tai niiden poistoarvet
- vähäinenkin mustan värin esiintyminen karvapeitteessä tai kirsussa
- pitkä ja karkea karva
- täysin valkoinen karvapeite; mikä tahansa väri, jota ei mainita rotumääritelmässä
- rotumääritelmän antaman säkäkorkeuden ylitys tai alitus +/- 3 cm.

Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

4.4.2 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto-ongelmista

Rodun yleinen ulkomuodollinen taso on rotumääritelmään verrattaessa hyvä. Rodussa ei ole kovin vakiintunutta tyyppiä vaan vaihtelua on jonkin verran. Ulkomuotoa tarkastellessa täytyy aina muistaa rodun suhteellisen pieni populaatio ja siksi pienien ulkomuotovirheiden ei tule sulkea muuten tervettä, hyvät rotupiirteet ja hyvän luonteen omaavaa koiraa pois jalostuksesta.

Valkoisen värin tiedetään olevan yhteydessä kuurouteen ja siksi valkoisten koirien jalostuskäyttöä on hyvä tarkoin harkita. Tunnettua kuitenkin on värin suuri kirjo jopa pentueen sisällä ja lähes kokonaan valkoisilla koirilla on tavattu jopa liiankin värittyneitä jälkeläisiä. Siksi valkoisia koiria ei tule totaalisesti sulkea pois jalostuksesta värinsä vuoksi mikäli koiralla on väristään huolimatta kauttaaltaan hyvä pigmentti.

Pigmenttipuutetta esiintyy yleensä silmäluomissa, huulissa ja kirsussa. Tällä tietoa bourbonnais'nseisojilla ei ole raportoitu ongelmia kuurouden suhteen.

Takakannuskynnet ovat hylkäävä virhe ja niitä esiintyy jonkin verran. Niiden periytyvyys on hieman epäselvää mutta selkeästi niitä eri linjoissa esiintyy. Tunnettujen kantajien jalostuskäyttöä tulee siksi tarkoin harkita. Kyseessä on kuitenkin vain kosmeettinen ongelma, joten tässäkin tapauksessa totaalinen jalostuksesta sulkua ei ole perusteltua pieni populaatioisessa rodussa.

5. Yhteenveto aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta

Rodun ensimmäisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaoloaika oli 2013-2017 ja toisen 2018-2023. Rodun ensimmäinen PEVISA-ohjelma tuli myös voimaan 2013. Rotukohtaiset vaatimukset periaatteessa rajaavat pois jalostuksesta Suomeen rekisteröidyt koirat, joilla ei ole lonkkakuvauslausuntoa sekä yksilöt, joilla on vähintään 21 jälkeläistä. Lonkkakuvauslausuntovaatimus ei käytännössä rajaa koiria pois jalostuksesta, jos lausunto hankitaan ennen astutusta.

Lausuntovaatimus on lisännyt koirien lonkkien kuvaamista ja vaatimuksen vaikutuksia seurataan. Jalostukseen käytetyistä koirista ennen PEVISA-ohjelmaa tervelonkkaisia oli 30% ja ohjelman aikana hieman korkeampi 40%. Tilanne on kuitenkin siten parantunut, että A-C-lonkkaisia oli ennen PEVISA-ohjelmaa 50% koirista ja nykyisin 90%. Näin ollen D-lonkkaisten ja kuvaamattomien (ulkomaalaisten koirien poikkeuslupa) käyttö jalostukseen on selvästi vähentynyt.

Taulukko 10: Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin – suunnitelman toteutus

| Tavoite | Uhka | Suosittelut toimenpiteet | Toteutus |
|---|---------------------------------------|---|--|
| Parempi metsästyksellisyys ja tasaisemmat käyttöominaisuudet. | Rodun käyttöominaisuudet heikkenevät. | Koirat myydään metsästäviin koteihin ja jalostukseen pyritään valikoimaan metsästyksellisesti lahjakkaat, kokeissa testatut koirat. | Yhdistelmien suunnittelussa on huomioitu käyttöominaisuudet ja pennut on myyty ensisijaisesti metsästäviin koteihin. Kokeisiin on osallistuttu kiitettävästi, mutta jalostukseen käytettäviä koiria olisi hyvä arvioittaa rodunomaisessa käyttökokeessa enemmän. |
| Terveiden koirien osuus kasvaa. | Sairaudet lisääntyvät. | Kannustetaan kasvattajia sekä harrastajia ilmoittamaan sairauksista ja hyödynnetään tietoa jalostuksessa. Lisäksi jalostukseen käytettävien koirien lonkkakuvauksesta tulisi pakollista sekä sille asetettaisiin sopiva raja-arvo, joka ei kuitenkaan rajoittaisi kohtuuttomasti rodun geenipohjaa. | Rodulla on PEVISA-ohjelma vuodesta 2013 alkaen, mikä on lisännyt huomattavasti jalostukseen käytettävien koirien lonkkakuvauslausuntojen määrää. Raja-arvoa ei asetettu, jotta jalostuspohjaa ei rajoitettaisi liikaa. Jalostuksessa tulisi käyttää enemmän tervelonkkaisia yksilöitä. |

| | | | |
|---|--|---|--|
| <p>Geneettinen monimuotoisuus laajenee.</p> | <p>Kannan sisäinen sukusiitosaste nousee korkeaksi tai pentueiden sukusiitosasteet nousevat tasolle, jossa ne haittaavat rodun terveyttä ja lisääntymistä.</p> | <p>Vältetään yksittäisten urosten liiallista käyttöä eli ns. matadorijalostusta. Pyritään pitämään sukusiitosaste matalana, valikoimaan urokset tarvittaessa ulkomailta sekä lisätään tuontikoirien määrää. Vältetään uusintayhdistelmiä.</p> | <p>Rodulla on PEVISA-ohjelmassa rajoitus enimmäisjälkeläismäärästä. Populaation geenipohjaa tulisi kuitenkin muutenkin laajentaa. Tilanteen parantamiseksi tuontikoirien määrää on lisätty viime vuosina ja ulkomaisiakin koiria on käytetty jalostukseen. Uusintayhdistelmiä on tehty tarkasteluajana yksi.</p> |
|---|--|---|--|

6. Jalostuksen tavoitteet ja toteutus

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Bourbonnais'nseisojaa pyritään pitämään jalostuksella elinvoimaisena ja terveenä metsästyskoirarotuna. Kanakoirana sen tulee kyetä sopivan itsenäiseen, luontaiseen työskentelyyn vaihtelevissa maastoissa ja samanaikaisesti pitämään yhteyttä ohjaajaansa sekä olla kuuliainen ja rehellinen työkoira. Metsästyksen lisäksi rotu tulee säilyttää miellyttävänä kotikoirana ja vaalia luonneominaisuuksia, jotka mahdollistavat tasapainoisen arkielämän. Lonkkaniveldysplasiaa tulee vastustaa. Lisääntymisen ongelmia pyydetään raportoimaan ja seuraamaan. Osa-alueeseen ovat vaikuttaneet ulkomaisten urosten käyttö ja keinosiemennykset. Näin ollen tilanteeseen on odotettavissa muutos suositeltavampaan suuntaan kotimaisen jalostuspohjan kasvaessa. Populaatiota ja rodun jalostuspohjan monimuotoisuutta pyritään lisäämään ja yksittäisten koirien jälkeläisosuutta populaatiosta vähentämään. Rodun harrastajia kannustetaan keräämään koiristaan terveys-, koe- ja näyttelytuloksia auttamaan kasvattajia jalostusvalinnoissaan sekä tarjoamaan rodusta kiinnostuneille tietoa. Rakenne pyritään säilyttämään rotumääritelmän mukaisena – rodunomaisena, terveenä ja käyttötarkoitusta tukevana.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Pyritään yhdistämään koiria, joiden käyttö-, luonne-, terveys- ja ulkomuoto-ominaisuudet täydentävät toisiaan; kahta saman puutteen omaavaa koiraa ei pitäisi yhdistää.

Käyttöominaisuudet

- Säilytetään rodun käyttöominaisuudet ja parannetaan niitä.
- Käyttöominaisuudet voidaan parhaiten todentaa käyttämällä jalostukseen joko Suomen KAER-kokeissa tai ulkomaiden vastaavissa kokeissa palkittuja koiria.
- Käyttöominaisuuksien seurannan mittarina voidaan käyttää KAER-kokeisiin osallistuvien koirien määrää.
- Seurataan jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolo aikana tehtyjen yhdistelmien vanhempien mahdollisia koepalkintoja.

Luonne

- Arkoja, aggressiivisia tai hermostuneita koiria ei saa käyttää jalostukseen.
- Ääni- tai paukkuarvoja koiria ei saa käyttää jalostukseen.

Jalostuspohja

- Jälkeläismäärä enintään 21 pentua, viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan.
- Vältetään uusintayhdistelmiä. Kuitenkin pentumäärän mukaan, esim. pentuja 1-2, voi yhdistelmän harkinnan mukaan uusia.
- Urosten jalostuskäyttöä suositellaan jaettavan tasaisesti koko sen eliniälle.

Terveys ja lisääntyminen

- Kannustetaan koirien omistajia kuvaamaan koiran lonkat ja kyynärät, vaikka ajatuksena ei olisi käyttää koiraa jalostukseen.
- Kannustetaan koirien omistajia vastaamaan Saksanseisojakerhon terveystietokyselyyn sekä merkitsemään kuolleet koirat jalostustietojärjestelmään kuolinsyy mukaan lukien.

Häntä

- Kahden töpöhäntäisenä syntyneen koiran parittaminen keskenään on kielletty.

Jalostukseen tulisi pyrkiä käyttämään avoimia ja ystävällisiä koiria ja vähentämään näin rodussa esiintyvää varauksellisuutta. Luonteet pyritään säilyttämään lempeinä. Pehmeitä yksilöitä ei tulisi yhdistää keskenään ja voisi olla hyödyllistä lisätä kovempien yksilöiden käyttöä liiallisen pehmeiden vähentämiseksi. Tämän voidaan olettaa luonnekyselyn perusteella vähentävän ääniherkkien, pelokkaiden ja varauksellisten yksilöiden määrää. Sopiva pehmeys, kiintymys omistajaan ja vahva miellyttämisenhalu pyritään säilyttämään. Eroahdistusta ei voitu yhdistää muihin luonneominaisuuksiin kyselyn perusteella, vaan se olisi hyvä ottaa huomioon itsenäisenä ominaisuutena yhdistelmiä suunniteltaessa ja pyrkiä vähentämään taipumuksen esiintyvyyttä. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen.

Bourbonnais'nseisojille olisi suositeltavaa etsiä metsästävätkodit, jotta koirilla olisi mahdollisuus kartuttaa metsästyskokemusta ja saada sopiva koulutus käyttötarkoitusta varten. Näin on myös mahdollista arvioida jalostukseen käytettävien koirien sekä niiden sukulaisten käyttöominaisuuksia ja säilyttää rodun vahva riistavietti ja luontaiset käyttöominaisuudet. Harrastajia tulisi kannustaa osallistumaan kanakoirien erikoiskokeisiin ja jalostuksessa olisi hyvä suosia kokeissa keskimääräistä paremmiksi todettuja yksilöitä.

Lonkkaniveldysplasiaa tulee vastustaa. Rodulle on saatu edellisen jalostusentavoiteohjelman jälkeen PEVISA-ohjelma, mikä on edistänyt lonkkaniveldysplasian vastustamista tiedon lisääntymisen kautta. Jalostukseen tulisi valita pääsääntöisesti tervelonkkaisia yksilöitä ja rajata sairaiden käyttö vain poikkeustapauksiin ja lieviin taudinkuviin. On suositeltavaa kuvauttaa myös kyynärnivelet lonkkanivelkuvauksen yhteydessä. Muissa sairauksissa tulisi pyrkiä käyttämään terveitä ja oireettomia yksilöitä. Kahta töpöhäntäistä ei saa yhdistää, koska rodussa ominaisuuden taustalla on T-Box geenimutaatio.

On ilahduttavaa, että rodun edustajia on tuotu Suomeen useista eri maista ja sukuista viime vuosina. Aiemmin Suomessa 70% rodun kannasta oli yhden uroksen 1. tai 2. polven jälkeläisiä sekä vastaava luku jakautui kahdelle nartulle. Nykyään tilanne on muuttunut suotuisaan suuntaan ja vaikka kyseisten koirien vaikutus näkyy vielä tilastoissa, on jalostuspohja leventynyt ja yksittäisen koiran prosentuaalinen merkitys pienentynyt. Siitäkin huolimatta rodun geenipohjaa olisi edelleen hyödyllistä kasvattaa käyttämällä eri sukuisia, jalostukseen sopivia yksilöitä monipuolisesti. Sukusiitosaste suositellaan pidettävän alle 6,25% Suomen Kennelliiton suosituksen mukaisesti. PEVISA-ohjelmassa yhden koiran enimmäisjälkeläismääräksi on asetettu 21 siten, että viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista seurataan vuosittain Saksanseisojakerhon vuosikokouksen yhteydessä pidettävässä roturyhmäkokouksessa. Tilaisuudessa keskustellaan rodun jalostusneuvojan laatiman vuosikertomuksen pohjalta rodun tilanteesta ja siihen liittyvistä asioista. Lisäksi Saksanseisojalehdessä sekä Saksanseisojakerhon internet sivuilla tiedotetaan terveystilanteesta, koe- ja näyttelytuloksista ja muista rotuun liittyvistä asioista.

Rotujärjestö pyrkii jakamaan rodun harrastajille tietoa rodussa kulloinkin esiintyvistä ongelmista. On kuitenkin huomattava, että tämän mahdollistamiseksi tulisi kasvattajien ja koirien omistajien ilmoittaa jalostusneuvojalle todetuista sairauksista tai luonneongelmista.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Taulukko 11: Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

| Mahdollisuus | Uhka | Suosittelavat toimenpiteet |
|--|---|--|
| Rodun luonteen ominaispiirteet säilytetään ja luonneongelmat vähenevät. | Varauksellisuus, pelokkuus, ääniherkkyys tai eroahdistus lisääntyvät. | Pyritään valitsemaan jalostukseen avoimia ja ystävällisiä koiria, jotka ovat rodulle tyyppillisesti lempeitä, sopivasti pehmeitä ja yhteistyöhaluisia. Vältetään liiallista pehmeyttä ja kahden pehmeän koiran yhdistelmiä. Otetaan huomioon taipumus eroahdistukseen. Rajataan pelokkaat ja aggressiiviset koirat pois jalostuksesta. |
| Rotu lisääntyy luonnollisesti. | Steriliteetti, astumisongelmat tai synnytysvaikeudet lisääntyvät. | Pyritään suosimaan luonnollista astumista. Ei käytetä keinosiemennystä tilanteissa, joissa koira on kykenemätön lisääntymään luonnollisesti. Ei käytetä uudelleen jalostukseen sellaista koiraa, joka ei ole pystynyt synnyttämään tavallista pentuetta normaalisti. |
| Rotu säilyttää monipuolisuuksensa rotumääritelmän mukaisena käyttökoirana. | Rotu jakautuu näyttely- ja käyttölinjoihin. | Pyritään saamaan koirille metsästävät kodit, jotka ovat kiinnostuneet myös käyttämään koiriaan sekä kokeissa että näyttelyissä. Pyritään käyttämään jalostukseen kokeissa ja näyttelyissä palkittuja koiria. |
| Rotu säilyttää terveellisen rakenteensa. | Terveysongelmat lisääntyvät. | Kannustetaan koirien omistajia tutkituttamaan koiriaan monipuolisesti ja raportoimaan jalostusneuvojalle kaikista mahdollisista terveystilanteista. Pyritään valitsemaan jalostukseen kaikin puolin terveitä koiria. |

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Kasvatustyössä tulisi pyrkiä rodun keskitasoa parempaan tulokseen. Geenipohjan kannalta on tärkeää käyttää jalostukseen monipuolisesti rodun edustajia. Vuosittain kootaan tilastoja, joilla seurataan rodun kehityksen suuntaa. Seurataan rodun tuloksia Junkkari –katselmuksesta ja rotujärjestön erikoisnäyttelystä. Kannustetaan koiria osallistumaan ulkomuototuomareiden koulutukseen. Vuosikokouksen yhteydessä pidettävässä roturyhmän kokouksessa jäsenille tiedotetaan rodun tilasta ja kehityksen suunnasta. Rodun tuloksia voi seurata myös Suomen Kennelliiton jalostustietokannasta sekä Saksanseisojakerho ry:n julkaisuista ja tietokannasta. JTO pyritään päivittämään enintään viiden vuoden välein, jolloin tarkastetaan myös tarkemmin rodun tilanne sekä arvioidaan PEVISA-ohjelman vaatimukset. Lonkkaniveldysplasian lausuntovaatimuksen riittävyttä seurataan.

Taulukko 12: Toimintasuunnitelma JTO-kaudelle 2024-2028

| Vuosi | Toimenpiteet |
|-------|--|
| 2024 | <ul style="list-style-type: none">- Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille- Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan- Kannustetaan kasvattajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan ja kasvateistaan sekä pentuekysely syntyneistä pentueista- Tiedotetaan terveystarkastuksen vastauksista- Junkkarikatselmus, roturyhmäkokous vuosikokouksen yhteydessä |
| 2025 | <ul style="list-style-type: none">- Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille- Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan- Kannustetaan kasvattajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan ja kasvateistaan sekä pentuekysely syntyneistä pentueista- Tiedotetaan terveystarkastuksen vastauksista- Junkkarikatselmus, roturyhmäkokous vuosikokouksen yhteydessä |
| 2026 | <ul style="list-style-type: none">- Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille- Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan- Kannustetaan kasvattajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan ja kasvateistaan sekä pentuekysely syntyneistä pentueista- Tiedotetaan terveystarkastuksen vastauksista- Junkkarikatselmus, roturyhmäkokous vuosikokouksen yhteydessä |
| 2027 | <ul style="list-style-type: none">- Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille- Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan- Kannustetaan kasvattajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan ja kasvateistaan sekä pentuekysely syntyneistä pentueista- Tiedotetaan terveystarkastuksen vastauksista- Junkkarikatselmus, roturyhmäkokous vuosikokouksen yhteydessä |
| 2028 | <ul style="list-style-type: none">- Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille- Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan- Kannustetaan kasvattajia palauttamaan terveystarkastus koiristaan ja kasvateistaan sekä pentuekysely syntyneistä pentueista- Tiedotetaan terveystarkastuksen vastauksista- Junkkarikatselmus, roturyhmäkokous vuosikokouksen yhteydessä- JTO-päivitys vuosille 2029-2033 ja hyväksyttäminen Kennelliitossa |

7. Lähteet:

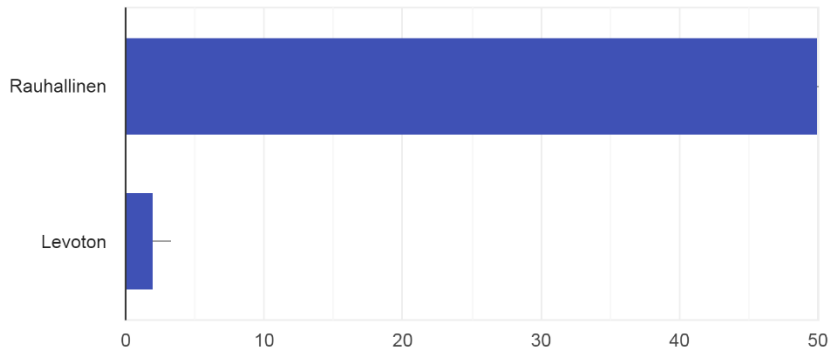
Luonnetesti: <https://www.kennelliitto.fi/koiraharrastukset/kokeet-ja-kilpailut/luonnetesti>
Lappalainen Anu: Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö, www.kennelliitto.fi
Mäki Katariina: Sukusiitos, www.kennelliitto.fi
North American Versatile Hunting Dog Association (NAVHDA), www.navhda.org
Saksanseisojakerho ry:n tietokanta, www.saksanseisojakerho.fi
Comte Michael, www.braquedubourbonnais.info
Kuck Lonn: Breed History, www.elkrunkennels.com
Suomen Kennelliitto ry: Merleväri ja töpöhäntä jalostuksessa, www.kennelliitto.fi
Genoscooper Oy: Töpöhäntägeenitesti, www.genoscooper.com
Bourbonnais'nseisojan rotumääritelmä:
[https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/rotumaaritelmat/fci_7/bourbonnaisns
eisoja332.pdf](https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/rotumaaritelmat/fci_7/bourbonnaisns
eisoja332.pdf)
KAER-säännöt: <https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/kaersaannot1610.pdf>
Koiranet jalostustietojärjestelmä bourbonnais'nseisojat:
<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?R=179>
Koiramme 11/2017 s.6-10

8. Liitteet

Liite 1: Luonnekysely 2017

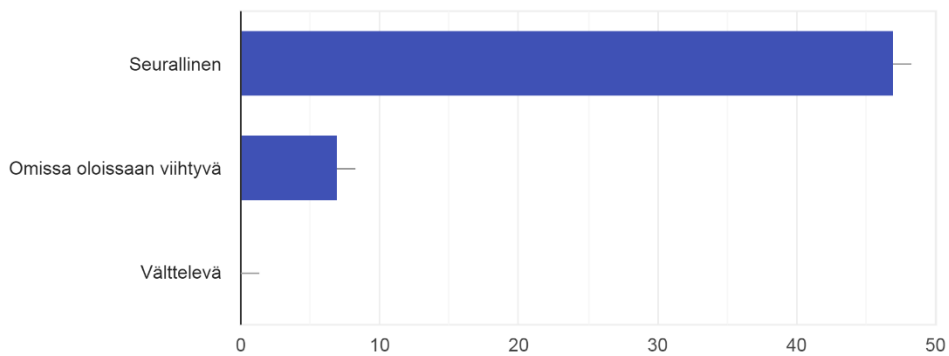
1. Mikä kuvaisi parhaiten koirasi käyttäytymistä kotiloissa?

52 vastausta



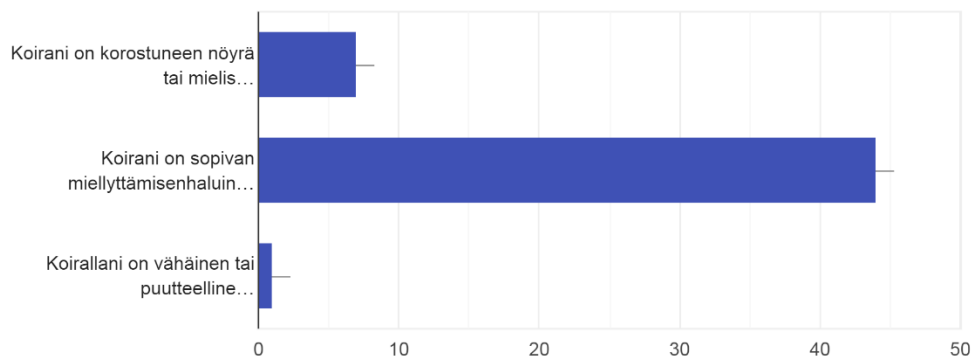
2. Mikä kuvaisi parhaiten koirasi suhtautumista omistajiinsa?

52 vastausta



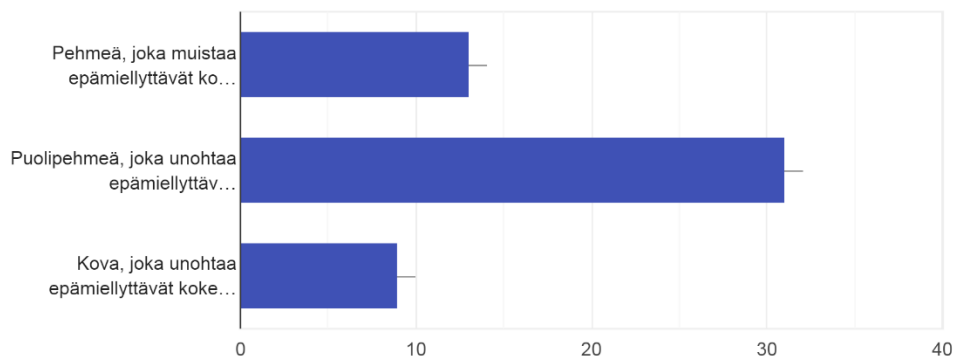
3. Minkälainen miellyttämisenhalu koirallasi on?

52 vastausta



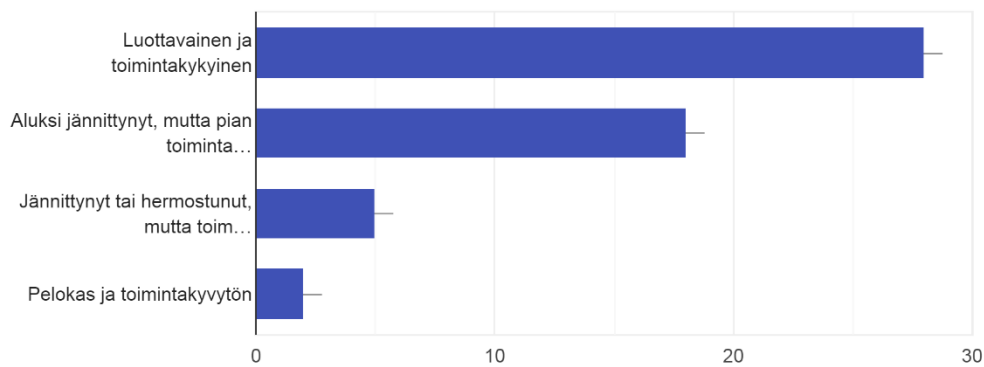
4. Mikä kuvaisi parhaiten koirasi kovuutta?

52 vastausta



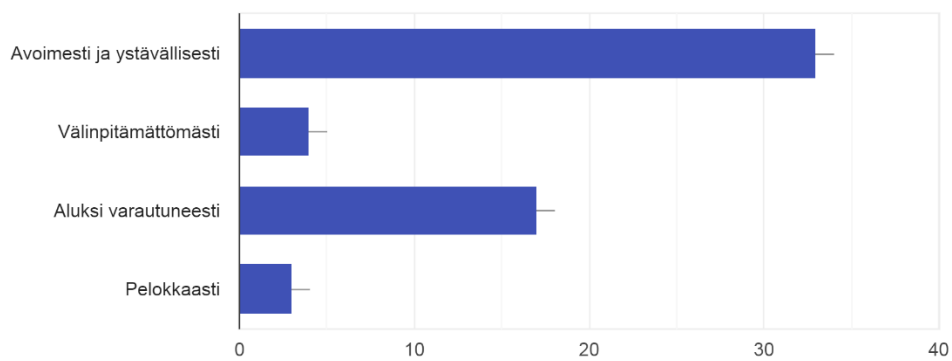
5. Minkälainen koirasi on uusissa tilanteissa tai ympäristöissä?

52 vastausta



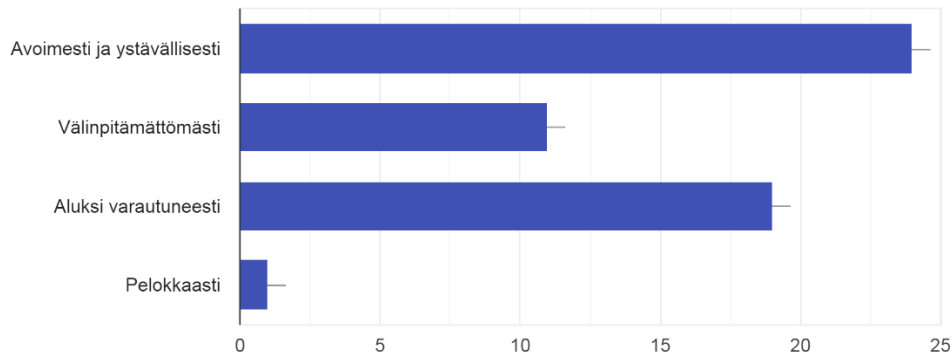
6. Miten koirasi suhtautuu vieraisiin ihmisiin?

52 vastausta



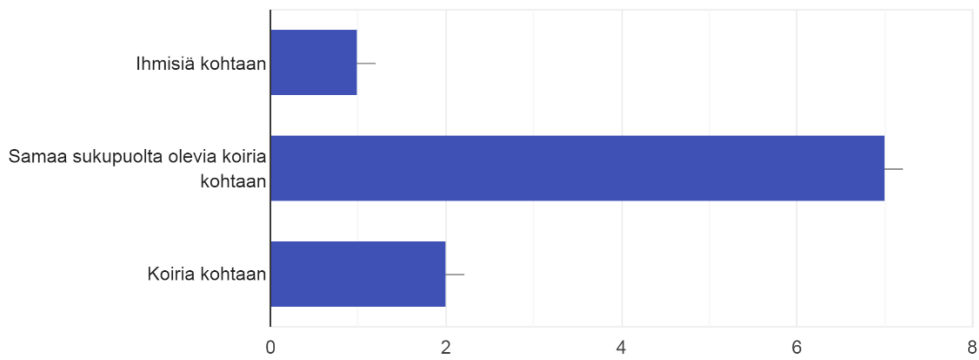
7. Miten koirasi suhtautuu vieraisiin koiriin

52 vastausta



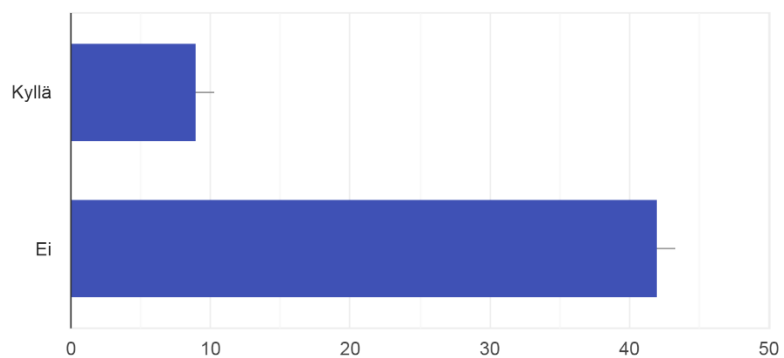
8. Onko koirasi osoittanut aggressiivisuutta?

10 vastausta



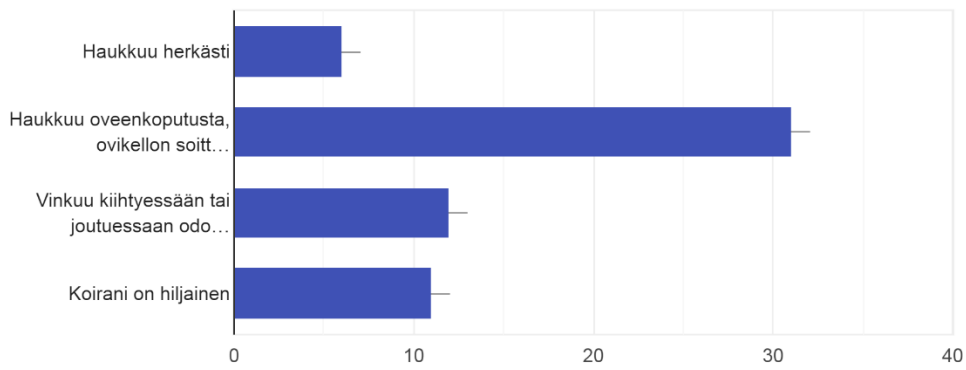
9. Onko koirallasi ollut merkittävää eroahdistusta?

51 vastausta



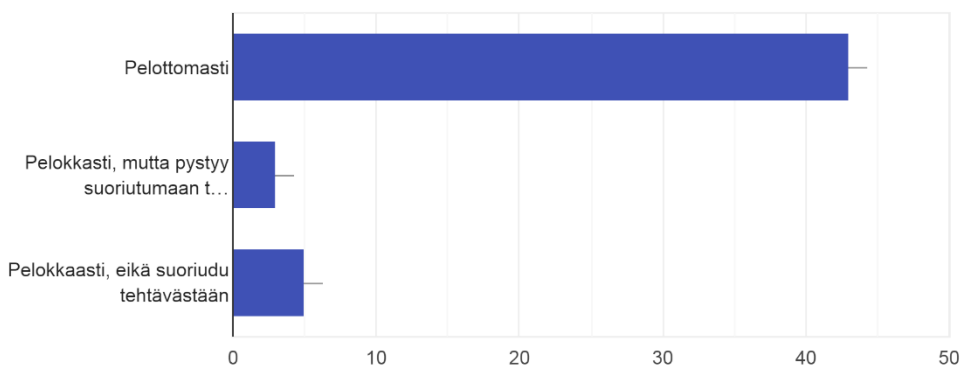
10. Miten äänekäs koirasi on?

52 vastausta



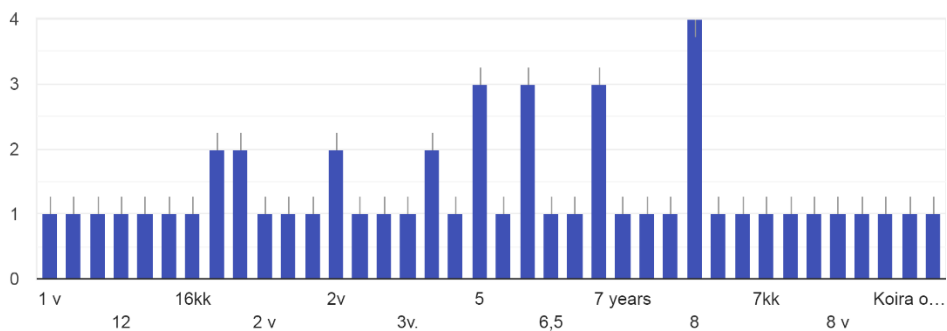
11. Miten koirasi suhtautuu ase- laukaisuun?

50 vastausta



12. Koirasi ikä arviointihetkellä?

51 vastausta



13. Onko koirasi jouduttu lopettamaan luonneominaisuuksien vuoksi?

47 vastausta

